

Bijlage 5   Ecologische quick scan

Amsteloever Quickscan natuur ontwikkelproject

A&W-rapport 20-396

in opdracht van

✘ Gemeente
✘ Amsterdam
✘

Amsteloever

Quicksan natuur ontwikkelproject

A&W-rapport 20-396

Foto Voorplaat

Vrijheidslaan, Foto A&W

5.1.2,e 2021

Amsteloever, Quickscan natuur ontwikkelproject. A&W-rapport 20-396
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Opdrachtgever

**Gemeente Amsterdam, Grond en
Ontwikkeling**

5.1.2,e

Postbus 2602
1000 CP AMSTERDAM

Uitvoerder

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

5.1.2,e

5.1.2,e Amsterdam

Telefoon 5.1.2,e

5.1.2,e@altwym.nl

5.1.2,e

© Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv. Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

Projectnummer

20-396

Projectleider

5.1.2,e

5.1.2,e

Status

Definitief

123707/21-002.749

5.1.2,e

(Witteveen+Bos)

Autorisatie

Goedgekeurd

Paraaf

5.1.2,e

5.1.2,e

Datum

18 februari 2021

Kwaliteitscontrole

5.1.2,e

5.1.2,e

5.1.2,e

(Witteveen+Bos)

Inhoud

Samenvatting	
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	2
1.3 Leeswijzer	2
2 Plangebied en werkzaamheden	3
2.1 Beschrijving plangebied	3
2.2 Beschrijving werkzaamheden en voornemen	5
3 Werkwijze	7
4 Gebiedsbescherming	9
4.1 Natura 2000	9
4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	12
4.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)	13
4.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam	14
5 Soortenbescherming	16
5.1 Flora	16
5.2 Grondgebonden zoogdieren	18
5.3 Vleermuizen	19
5.4 Vogels	22
5.5 Amfibieën	24
5.6 Reptielen	25
5.7 Vissen	25
5.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden	26
6 Risicosoorten en overige aandachtspunten	27
6.1 Risicosoorten: flora	27
6.2 Risicosoorten: fauna	29
7 Kansen	30
8 Beoordeling en conclusies	33
8.1 Conclusies per bouwblok	33
8.2 Maatregelen en vervolgstappen geldend voor het gehele plangebied	34
9 Literatuurlijst	37

Samenvatting

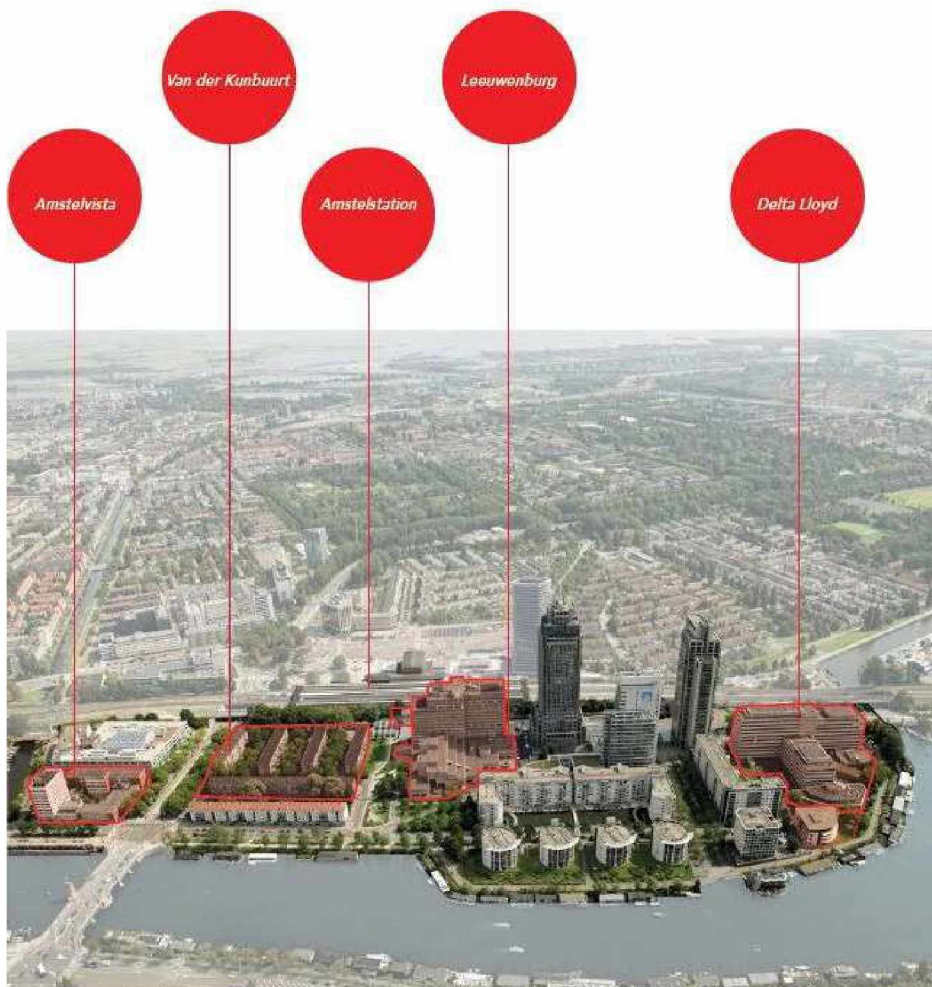
Uit de quickscan natuur t.b.v. ontwikkelingen in het plangebied Amsteloever blijkt dat:

- er geen negatieve effecten optreden (geen maatregelen/vervolgstappen nodig) ten aanzien van:
  - beschermde natuurzones die deel uitmaken van Natura 2000-gebieden, het NNN-netwerk en de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam;
  - beschermde (niet-vrijgestelde) amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden;
- er wel mogelijk (al dan niet te mitigeren) effecten kunnen optreden ten aanzien van:
  - instandhoudingsdoel van de Meervleermuis als habitatrichtlijnsoort voor Natura 2000 gebied 'Markermeer en IJmeer';
  - de Ecologische structuur zone in Amsterdam;
  - flora (Gedragscode Amsterdam, Beleid Flora t.o.v. muurplanten);
  - grondgebonden zoogdieren (Steenmarter);
  - vleermuizen;
  - broedvogels (algemene soorten, beschermde nesten Huismus en Slechtvalk);
  - lepenpage (afhankelijk van het jaarlijks onderzoek naar de soort [lit. 2]);
- er rekening dient worden gehouden met de risicosoorten:
  - Japanse duizendknoop;
  - Stadsduif;
- vervolgstappen/onderzoek nodig zijn/is ten aanzien van:
  - een eenmalige melding van het gebruik van de vrijstelling voor het verstoren van onder de Wnb beschermde soorten i.k.v. een ruimtelijk ingreep (meldingsplicht provincie Noord-Holland);
  - Natura 2000: stikstofberekening voor uitvoerings- en aanlegfase (met AERIUS);
  - steenmarter: soortgericht onderzoek naar de potentie voor verblijfplaatsen in het plangebied;
  - vleermuizen: soortgericht onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen in het plangebied;
  - slechtvalk en Huismus: soortgericht onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten;
- er kansen liggen met betrekking tot de opwaardering van de natuurwaarden in en rond het plangebied. Te denken valt aan:
  - voorzien van nestkasten voor o.a. Meervleermuis;
  - nestkast(en) plaatsten voor Slechtvalk;
  - inrichten biodiverse bloemweides;
  - aanplant inheemse bomen en heesters;
  - plaatsen hotels en stenen voor insecten;
  - creëren rommelhoekjes.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Amsterdam is voornemens in het gebied ten westen van het Amstelstation (Figuur 1, plangebied Amsteloever) een ontwikkelproject te starten. Het project zal bestaan uit het bouwen van woningen en kantoren, het verbeteren van de openbare ruimte en het toevoegen van een uitnodigende stationsentree om de groeiende reizigersstroom op te vangen. Ten behoeve van het plan Amsteloever is een stedenbouwkundig plan opgesteld dat wordt voorgelegd aan de raad ter vaststelling. Om al in een vroeg stadium rekening te kunnen houden met eventueel te beschermen natuurwaarden en mogelijke kansen om de biodiversiteit te vergroten, is een ecologisch onderzoek nodig, te beginnen met een quickscan. Dit rapport bevat die quickscan, op basis van een bureaustudie en een eerste veldonderzoek. Er is gekeken naar de mogelijke effecten die de te verwachte werkzaamheden teweeg zullen brengen, en de mogelijke kansen die er kunnen ontstaan voor natuur. Daarnaast wordt door de gemeente gevraagd om advies te geven over eventuele maatregelen om negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten te voorkomen of te minimaliseren (mitigerende maatregelen).

Figuur 1 Plangebied Amsteloever met voorgenomen ontwikkelprojecten in kaart gebracht. Bron: Gemeente Amsterdam.

1.2 Doel

Het doel van deze quickscan natuur is in eerste instantie om de voorgenomen inrichting van het plangebied en de benodigde werkzaamheden te toetsen aan de landelijke natuurwetgeving, het beleid van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. In de quickscan natuur wordt beoordeeld of het voornemen effecten heeft op:

- beschermde gebieden in het kader van:
  - Wet natuurbescherming (Natura 2000);
  - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
  - natuurbeleid van gemeente Amsterdam (Hoofdgroenstructuur & Ecologische structuur).
- beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
- beschermde soorten in het kader van de Gedragscode Flora en Fauna van gemeente Amsterdam (o.a. Rode lijstsoorten van tabel 2 Ff-wet - zorgplicht) [lit. 1].

Hierbij wordt in beeld gebracht wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (meldingsplicht, ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen). Daarnaast wordt aangegeven of binnen het plangebied sprake is van zogenaamde risicosoorten, bijvoorbeeld Japanse duizendknoop, waarmee rekening dient te worden gehouden bij de realisatie van het voornemen. Ten slotte wordt kort ingegaan op eventuele (koppel)kansen om bij de uitvoering van het voornemen de natuurwaarden in en rond het gebied te behouden of eventueel te versterken.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de afbakening van het plangebied en het te toetsen voornemen. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de reikwijdte, en de werkwijze die is gehanteerd bij de uitvoering van deze quickscan natuur. Hoofdstuk 4 en 5 betreffen de eigenlijke effectenbeoordeling ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en beschermde soorten (hoofdstuk 5). Hierin wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde natuurwaarden. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op eventueel te verwachten risicosoorten (flora en fauna) en hoe hiermee kan worden omgegaan. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van mogelijk (koppel)kansen om bij de realisatie van het project de natuurwaarden van het gebied zoveel mogelijk te behouden of eventueel op te waarderen. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies van de quickscan natuur opgenomen. In hoofdstuk 9 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2 Plangebied en werkzaamheden

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in het oosten van de gemeente Amsterdam (stadsdeel oost), aan de oever van de rivier de Amstel (zie figuur 2). Het gaat om een druk woonwerkgebied dat aan de oostkant wordt begrensd door een spoorlijn en het Amstelstation. Aan de zuidkant grenst het plangebied aan de Weespertrekvaart (binnenvaart scheepsroute) en aan de noordkant aan de Ringvaart, die beiden in verbinding staan met de Amstel.

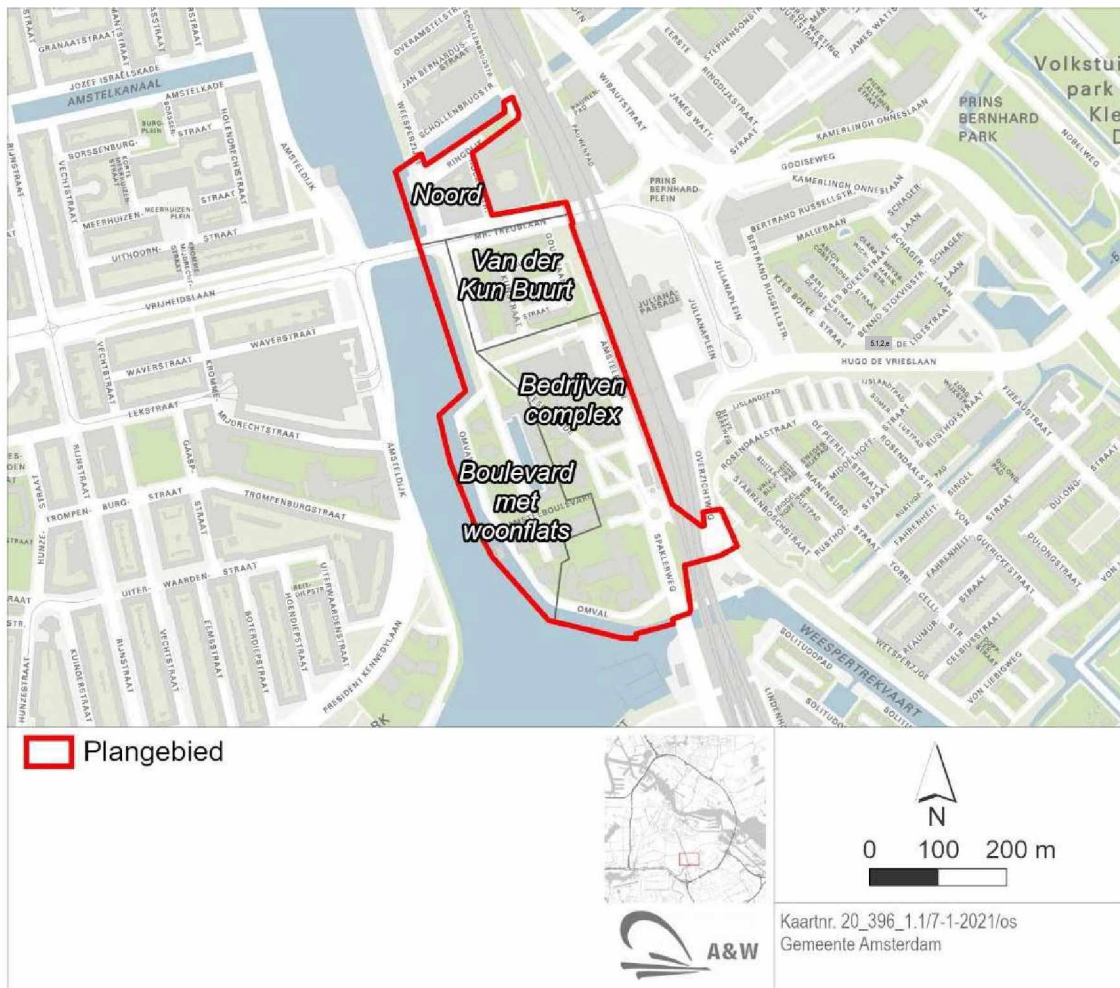
Het plangebied kan worden ingedeeld in vier deelgebieden, namelijk 'Noord', 'Van der Kun Buurt', 'Bedrijvencomplex' en 'Boulevard met woonflats' (zie figuur 2).

In het deelgebied 'Noord' bevindt zich een boulevard langs de Amstel en twee grote gebouwen.

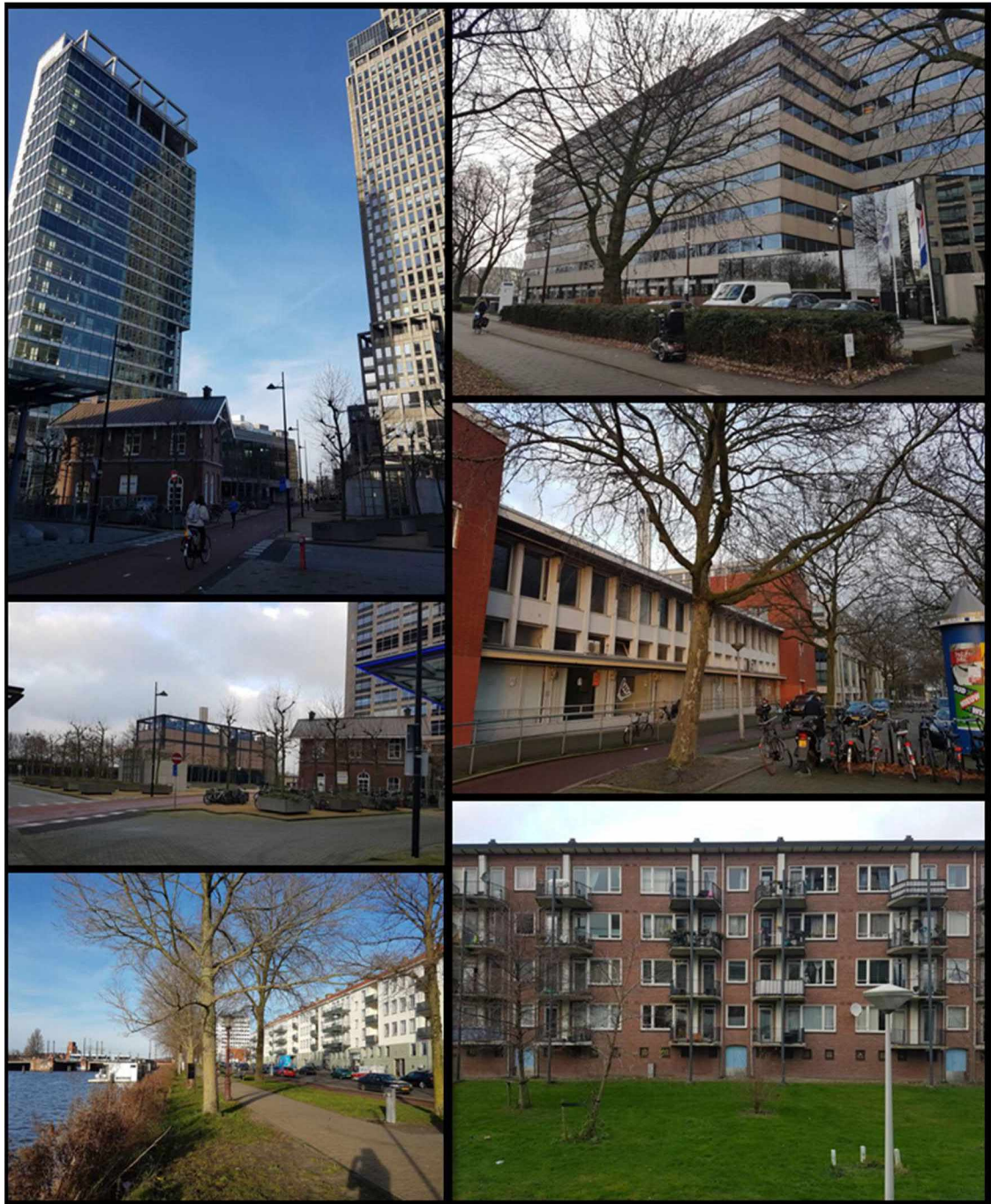
Op de scheiding tussen deelgebied Noord en Van der Kun Buurt loopt van west naar oost de Mr. Treublaan, dit is een drukke verkeersader voor snel- en langzaam verkeer. Ten westen, langs de Amstel, is het deelgebied 'Boulevard met woonflats' gelegen. Dit woonwerkcentrum is voor langzaam- en bestemmingsverkeer toegankelijk.

De 'Van der Kun Buurt' is een woonwijk met appartementencomplexen. Verder naar het zuiden bevindt zich het bedrijvencomplex en de entree van het Amstelstation. Het bedrijvencomplex bestaat uit een aantal hoge flatgebouwen en wordt omringd door laagbouw met woonbestemming. Direct naast de hoge flatgebouwen bevindt zich een drukke rotonde waar fietsverkeer door het bedrijvencomplex wordt geleid en autoverkeer om het plangebied wordt geleid. Bestemmingsverkeer kan hier het plangebied in en uit.

Langs de oevers van de Amstel liggen woonarken die middels een wandel- en fietspad bereikbaar zijn. In het plangebied zijn verspreid wat bomenrijen aanwezig en groenstroken, maar is grotendeels bestraat.

Figuur 2 De ligging van het plangebied (rode contour) en de indeling van de deelgebieden.

Foto's (A&W). Impressie van het plangebied, december 2020.

2.2 Beschrijving werkzaamheden en voornemen

Welke werkzaamheden zullen worden verricht in het plangebied staan nog niet vast. Het concept van de inrichting is nog grotendeels in ontwerp, reden waarom alleen op hoofdlijnen kan worden aangegeven welke ingrepen zijn voorzien. Bekend is dat de gemeente voornemens is om de gebieden Amstelvista, Van der Kunbuurt, Leeuwenburg en Delta Loyd (Figuur 1) te verbouwen waarbij de werkzaamheden kunnen uiteenlopen van renoveren tot volledige nieuwbouw. Er zal

waarschijnlijk meer hoogbouw worden gerealiseerd om meer woon- en werkplekken te creëren. Rondom het Amstelstation wordt waarschijnlijk een nieuwe entree gemaakt die in verbinding staat met de boulevard langs de Amstel. Dit betekent dat de openbare ruimte ook wordt veranderd. Omdat het ontwikkelproject zich nog in de planfase bevindt, richt deze quickscan natuur zich op te verwachten werkzaamheden, zoals het kappen van bomen, aanleg van nieuwe infrastructuur en sloop en renovatie aan gebouwen en ook nieuwbouw. De tijdsplanning van de werkzaamheden is nog niet vastgesteld.

3 Werkwijze

Werkwijze beschermde gebieden

Op basis van de bureaustudie is inzicht verkregen in de ligging van het plangebied ten opzichte van:

- beschermde gebieden van het Natura 2000-netwerk;
- beschermde gebieden van het provinciaal NNN-netwerk;
- onderdelen van de Ecologische structuur en de Hoofdgroen structuur van de gemeente Amsterdam.

Vervolgens is bepaald wat de (mogelijke) effecten van het voornemen zijn op deze waardevolle en/of beschermde gebieden en wat de knelpunten zijn (en/of hoe het project bijdraagt aan het oplossen daarvan). Op basis van resultaten van de bureaustudie worden de effecten van het voornemen op de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden beschreven, waaronder de binnen Amsterdam aangewezen natuurwaarden. Vervolgens worden de juridische consequenties van het voornemen in het plangebied en eventuele vervolgstappen toegelicht.

Werkwijze (beschermde) soorten

Om de aanwezigheid van beschermde soorten en overige aandachtsoorten¹ in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestond uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) op 1 oktober 2020, verspreidingsatlassen, maps.amsterdam.nl en overige vrij toegankelijke verspreidingsgegevens op internet (RAVON, de Vlinderstichting, Telmee.nl enzovoorts). De verzamelde gegevens van het bureauonderzoek zijn niet altijd volledig, en van voldoende detailniveau of voldoende actueel² om de werkelijke aanwezigheid van beschermde soorten (Wnb) of overige aandacht soorten uit te kunnen sluiten.

Er is een veldbezoek uitgevoerd door 5.1.2.e en 5.1.2.e ecologen bij Altenburg & Wymenga. Het veldbezoek is uitgevoerd op 15 december 2020 onder voor een habitat- en soortenscan geschikte weersomstandigheden (10°C, 3 Bft Z, deels bewolkt, geen neerslag). Het veldbezoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de relevante inventarisatieprotocollen- en standaarden. Zo is voor de scan voor vleermuizen gebruik gemaakt van de 'checklist aanwezigheid' uit het Vleermuisprotocol 2021. Volledige soortgerichte inventarisaties zijn tijdens het veldbezoek niet uitgevoerd, omdat een eenmalig veldbezoek niet voldoet aan de daarvoor vereiste protocollen en in deze fase van het onderzoek niet noodzakelijk is.

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de bureaustudie is bepaald of beschermde of overige aandachtsoorten leefgebied kunnen vinden in en nabij het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb). Tevens is beschreven welke maatregelen genomen moeten worden om effecten te voorkomen. De quickscan en het veldbezoek is ook benut om na te gaan of er kansen zijn om

---

¹ Rode lijst-soorten (vaatplanten), risicosoorten (zoals de Aziatische duizendknopen, stadsduif/eikenprocessierups), aan/afwezigheid lepenpage, kleine marterachtigen, de waterkwaliteit voor amfibieën, reptielen en vissen en vissen uit de gedragscode).

² Natuuronderzoek heeft een beperkte houdbaarheid. Afhankelijk van het type onderzoek en de onderzochte soortgroep zijn de resultaten 3-5 jaar houdbaar. Na deze periode dient opnieuw onderzoek plaats te vinden zodat opnieuw een actueel beeld van de aanwezige natuurwaarden wordt verkregen.

knelpunten voor de natuur en biodiversiteit kunnen worden opgelost, of dat er mogelijkheden zijn om de biodiversiteit in het kader van het werk te versterken ('Werk met werk maken').

4 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan (Bijlage I).

4.1 Natura 2000

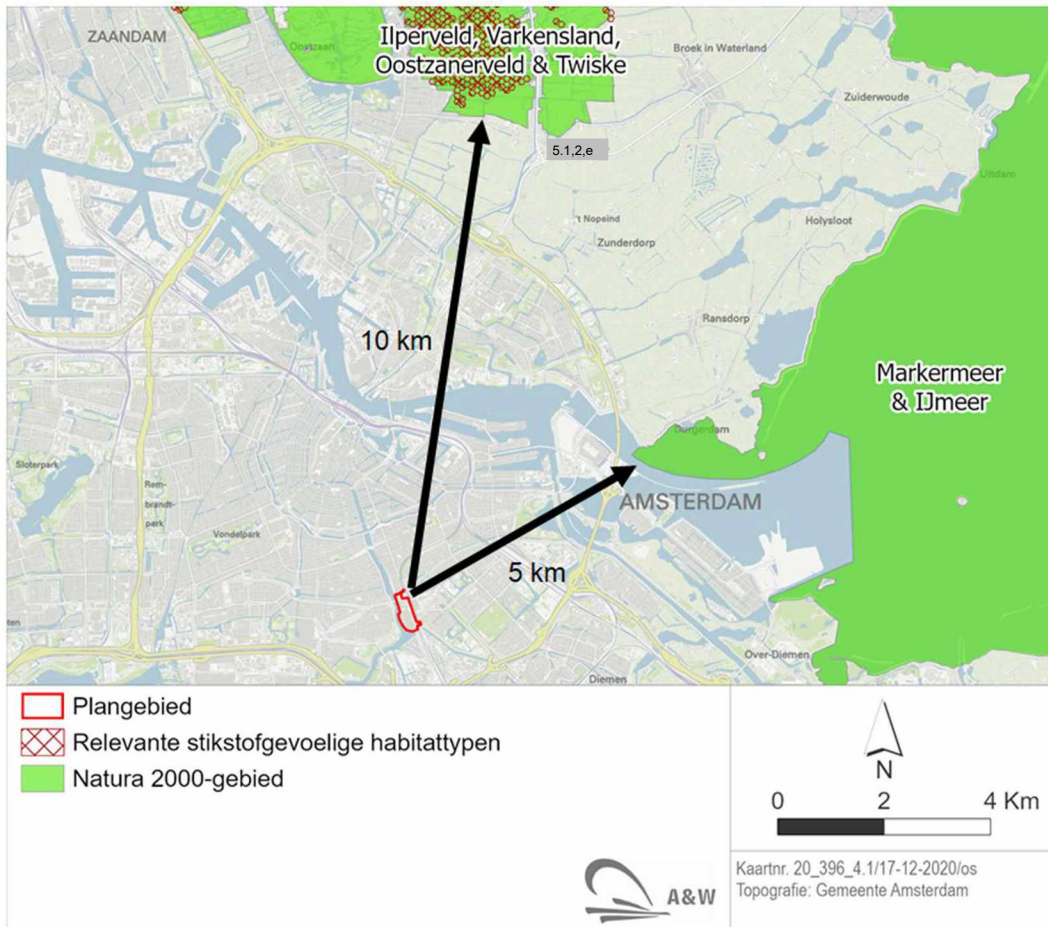
4.1.1 Gebieden

In de omgeving van het plangebied liggen twee Natura 2000-gebieden, namelijk 'Markermeer en IJmeer' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske'. Overige Natura 2000-gebieden liggen op een dermate grote afstand ten opzichte van het plangebied dat deze niet van belang zijn voor onderhavige beoordeling. De plannen veroorzaken dan ook geen negatieve effecten op de natuurwaarden waarvoor deze overige Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft de 'Markermeer en IJmeer', gelegen op ca. 5 km ten oosten van het plangebied (Figuur 3). Het Natura 2000-gebied heeft de status van Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied [lit. 4]. Een overzicht van de instandhoudingsdoelen (IHD) is opgenomen in bijlage II. Het gaat vooral om soorten van ondiepe meren en plassen, aangezien het Natura 2000-gebied vrijwel geheel uit water bestaat.

Op een afstand van circa 10 km ten noorden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske'. In bijlage II zijn ook de instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied opgenomen.

In het Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer' komen geen stikstofgevoelige habitattypen voor, maar in het Natura 2000-gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' is dat wel het geval. Verschillende aangewezen habitattypen van dit Natura 2000-gebied hebben in de huidige situatie reeds te kampen met een overbelasting door stikstof (overschrijding van de kritische depositiewaarde, (KDW)) [lit. 4]. Dat geldt bijvoorbeeld voor veenmosrietlanden.

Figuur 3 Ligging plangebied ten opzichte van gebieden van het Natura 2000-netwerk [lit. 4].

4.1.2 Effecten en beoordeling

Fysieke effecten

Het plangebied ligt op een afstand van meer dan 5 km van omliggende Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied is het 'Markermeer en IJmeer'. Als gevolg van de afstand en tussenliggende barrières zoals stedelijk gebied, een spoorlijn en een snelweg, kan worden uitgesloten dat fysieke effecten als gevolg van het voornemen, zoals oppervlakteverlies, versnippering of verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring, optreden tot binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied en op de daar aanwezige habitattypen of soorten.

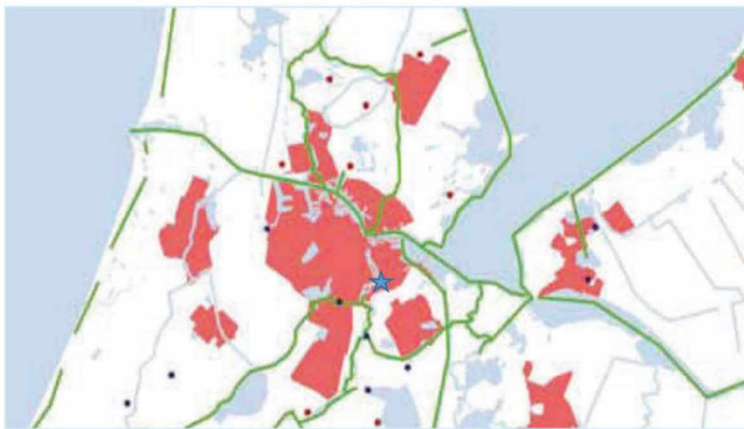
Externe werking

In sommige gevallen kan sprake zijn van verstoring door 'externe werking', namelijk wanneer soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, gebruik maken van het plangebied als (essentieel) onderdeel van hun leefgebied (buiten het Natura 2000-gebied) en daar worden verstoord. De vis- en vogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer' is aangewezen, zijn voor hun belangrijke functies (bv. foerageergebied, rust- en slaapplek) echter allen gebonden aan het open water en/of de omliggende oevers van de meren (Natura 2000-gebied) zelf. Het plangebied ligt in de bebouwing van Amsterdam, is van een gehele andere aard, en, met uitzondering van de Meervleermuis, volledig ongeschikt voor deze soorten als leefgebied. Het voornemen heeft dan ook geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze soorten.

De Meervleermuis

Uitzondering is mogelijk de Meervleermuis, waarvoor beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Deze soort foerageert boven open water in de Natura 2000-gebieden en heeft zijn (kraam) verblijfplaatsen in gebouwen in het bebouwde gebied daarbuiten.

Om van verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen maken de dieren gebruik van vaste vliegroutes. Daarnaast maken Meervleermuizen gebruik van migratieroutes wanneer ze in het voor- en najaar van de zomer- en kraamverblijfplaatsen naar de winterverblijfplaatsen en vice versa trekken. In het kader van de externe werking moeten ingrepen die verblijfplaatsen, vlieg- en migratieroutes aantasten ook worden beoordeeld.

● Ligging van de kraamverblijven (rood), mannenverblijven (blauw) en migratieroutes (groen) in en rondom Amsterdam.

Figuur 4 Meervleermuis migratie routes en verblijfplaatsen [lit. 8]. Het sterretje geeft de locatie van het plangebied aan.

Een deel van de bebouwing, in onder andere de 'Van der Kun Buurt' en de 'Boulevard met woonflats' is in potentie geschikt als verblijfplaats van de Meervleermuis (en andere vleermuissoorten, zie ook paragraaf 5.3). De Amstel, waar het plangebied aan grenst, is in potentie geschikt als vliegroute en dient als migratieroute van de Meervleermuis (zie Figuur 4). Daarnaast kan dit waterlichaam deel uitmaken van het foerageergebied van deze soort.

Op dit moment zijn de werkzaamheden die gaan plaatsvinden in het plangebied nog niet bekend. Mogelijk worden gebouwen gesloopt, gerenoveerd of aangebouwd. Bij dit type werkzaamheden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van de Meervleermuis verloren gaan, en in dat geval ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen hoe de plannen zich verhouden tot de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Meervleermuis, dient bij sloop of andere werkzaamheden aan gebouwen vooraf door de ontwikkelaar te worden onderzocht of er verblijfplaatsen van de Meervleermuis aanwezig zijn.

Door de werkzaamheden zal de Amstel niet fysiek worden aangetast, omdat de watergang zich niet binnen de begrenzing van het plangebied bevindt. Wel kunnen eventuele vlieg- en migratieroutes of foerageergebied van de soort worden verstoord of verloren gaan als er sprake is van flinke lichtverstoring tijdens of na de werkzaamheden die uitstraalt over het open water. Hierdoor komt de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen in het geding en ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming. Bij werkzaamheden of plannen waarbij de hoeveelheid lichtuitstraling toeneemt richting het open water (door het werken tijdens avond- of nachturen of door het plaatsen van nieuwe (permanente) lichtbronnen), dient vooraf

door de ontwikkelaar te worden bepaald of er sprake kan zijn van negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes en foeragegebied van de Meervleermuis.

Effect door stikstofdepositie

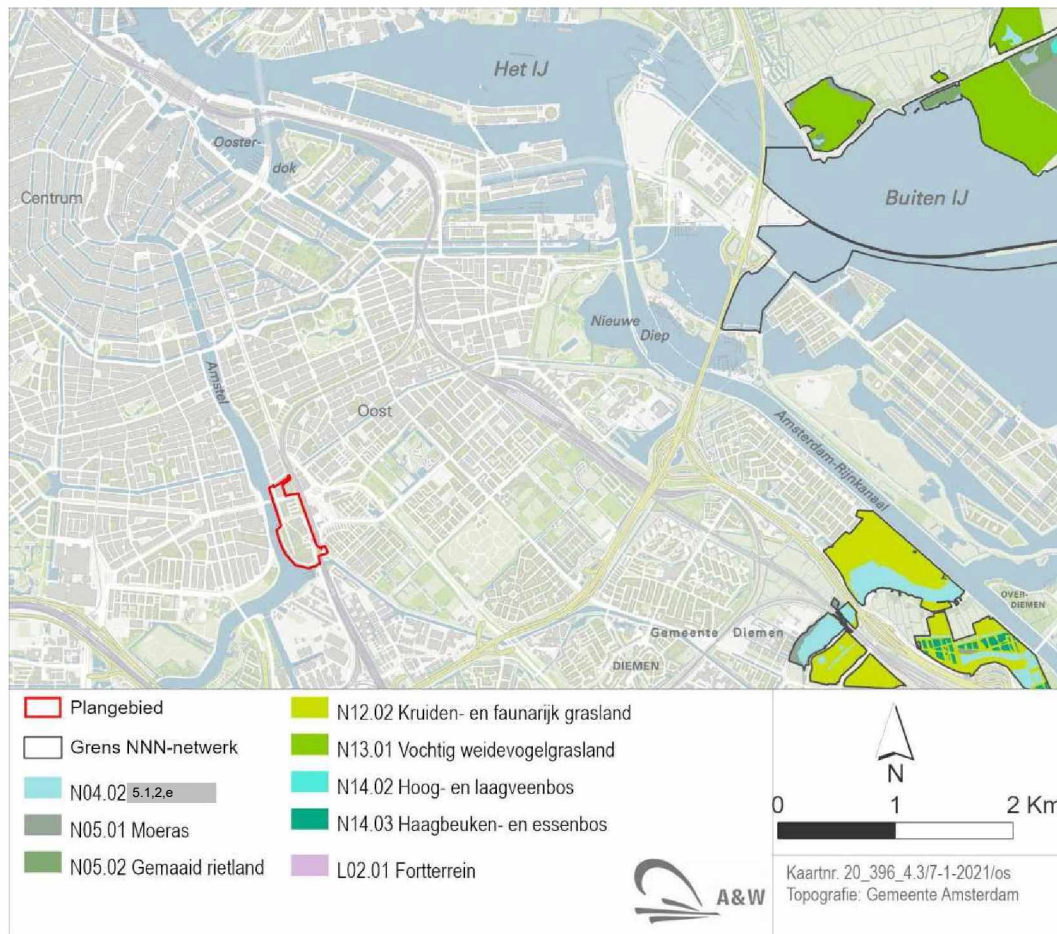
De werkzaamheden voor de herinrichting van het plangebied resulteren in emissies van met name stikstofoxiden (NO_x). Deze komen vrij uit de verbrandingsmotoren van vrachtverkeer en gebruik van mobiele werktuigen. Ook kan in de toekomstige gebruiksfase sprake zijn van een toename in stikstofdepositie, bijvoorbeeld door een verandering in de verkeerssituatie door de gewijzigde inrichting en gebruik. Deze emissies kunnen resulteren in stikstofdeposities in de nabijgelegen beschermde Natura 2000-gebieden (stikstofdeposities vanuit verkeer (NO_x) kunnen ver reiken; > 3 km en soms zelfs > 10 km). Door de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand (10 km) tot de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn effecten van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten. In het kader van het bestemmingsplan wordt voor de gebruiksfase berekend wat de omvang en reikwijdte van stikstofdepositie is om daarmee ook de uitvoerbaarheid te toetsen. Aangezien de ontwikkeling per project door verschillende ontwikkelaars wordt uitgevoerd en de uitvoering nog niet bekend is, dient bij berekening van stikstofdepositie in de aanlegfase rekening te worden gehouden met fasering. Afhankelijk van de uitkomst zijn of geen vervolgstappen (geen relevante deposities, geen vergunning nodig) of is een Voortoets en/of Passende beoordeling nodig.

Overige (indirecte) effecten

Overige indirecte negatieve effecten zoals vernatting, verdroging en verontreiniging op Natura 2000-gebieden worden bij voorbaat uitgesloten vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden (geen invloed op het grondwater, geen lozing, etc.).

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Op een afstand van meer dan 4 km van het plangebied bevinden zich gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland (Figuur 5). Gezien de aard van het plangebied (opgaande en aaneengesloten bebouwing, infrastructuur), de afstand alsmede het tussenliggende stedelijk gebied is een effect op het NNN uit te sluiten. Aangezien het plangebied zelf buiten de grenzen en op ruime afstand van deze NNN-gebieden ligt, en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Noord-Holland geen bepalingen ten aanzien van externe werking bevat, is een nadere procedure in de vorm van een 'Nee, tenzij-toets' niet noodzakelijk. Belemmeringen vanuit provinciaal natuurbeleid zijn niet aan de orde.

Figuur 5 Ligging van het plangebied ten opzichte van zones van het NNN Noord-Holland [lit. 7]

4.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)

4.3.1 Gegevens

Het plangebied ligt niet in de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam (Figuur 6) [lit. 3]. Het dichtstbijzijnde gebied dat valt onder de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam is Amstel zuidzijde en de Weesperzijde, beide gelegen ten zuiden van het plangebied. De beleidsintentie van deze gebieden is 'corridor', welke als volgt wordt omschreven: *De ecologische verbindingzone wordt optimaal ingericht voor de betreffende doelsoorten, is niet of nauwelijks toegankelijk, maar wel goed zichtbaar. De groene route is aantrekkelijk voor wandelaars en fietsers en geeft een goed zicht op de ecologische verbindingzone [lit. 3].*

Figuur 6 Ligging plangebied t.o.v. Hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam [lit. 3].

4.3.2 Effecten en beoordeling

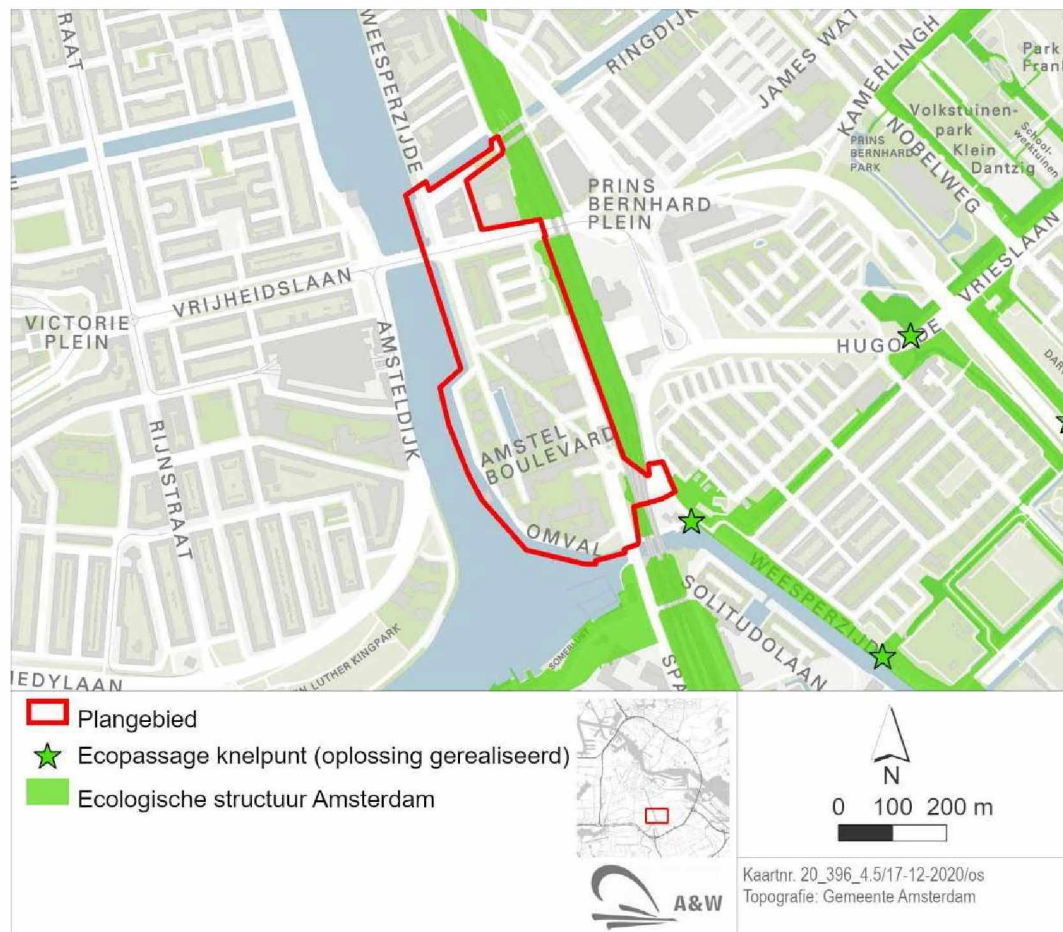
Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam. Er zal daarom geen oppervlakteverlies optreden. In de huidige vorm van het plangebied is veel (menselijke) verstoring aanwezig. Door de plannen zal de hoeveelheid verstoring tijdens en na de uitvoer van de werkzaamheden niet dermate uitstralen dat dit een negatief effect heeft op de Hoofdgroenstructuur. Er zijn om deze redenen geen negatieve effecten te verwachten op de beleidsintenties van de corridor. Negatieve effecten op de Hoofdgroenstructuur kunnen worden uitgesloten.

4.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam

4.4.1 Gegevens

Het plangebied ligt direct naast, en voor een klein deel in de Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam (Figuur 7). De Ecologische structuur bevindt zich aan de oostkant van het plangebied langs het spoortalud. In het plangebied is geen sprake van nog onopgeloste ecopassage knelpunten zoals beschreven in de ecologische visie van de gemeente [lit. 9]. Het beheer van groenstroken in de ecologische structuur van Amsterdam dient zo natuurvriendelijk

mogelijk te zijn, gericht op verscheidenheid aan vegetatie en het bieden van voldoende dekking (Bijlage I).

Figuur 7 Ligging van het plangebied ten opzichte van de ecologische structuur van gemeente Amsterdam (incl. aanduiding knelpunten t.a.v. ecopassage en status van oplossing hiervan) [lit. 3].

4.4.2 Effecten en beoordeling

Gezien de ligging van de Ecologische structuur direct grenzend aan, en voor een klein deel in het plangebied, dient rekening gehouden te worden met het instand houden hiervan. Hieronder wordt verstaan dat voor de Ecologische structuur binnen het plangebied er tijdens de werkzaamheden rekening dient gehouden te worden met het behoud van met name het groenoppervlak en de ecologische functie van deze zone. Het uitgangspunt is dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de Ecologische structuur, bijvoorbeeld doordat extra barrières ontstaan of zodra er bouw materiaal wordt opgeslagen. Als bovenstaande voorwaarden worden nageleefd zijn er geen negatieve effecten op de Ecologische structuur te verwachten en zijn vervolgstappen niet nodig. Bij de herinrichting van het plangebied zijn er mogelijk wel kansen om dit deel van de Ecologische structuur te versterken (zie hoofdstuk 7).

5 Soortenbescherming

Voorliggend hoofdstuk bevat de beoordeling van de effecten van het voornemen op beschermde soorten (Wnb), soorten die onder de Gedragscode van Amsterdam vallen en soorten die op de Rode Lijst staan. Het bijhorend toetsingskader is opgenomen in bijlage I van dit rapport.

5.1 Flora

5.1.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF en map.amsterdam.nl (themakaart muurplanten) zijn binnen het plangebied geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde plantensoorten. In de omgeving van het plangebied komen wel beschermde plantensoorten voor. Het gaat dan om soorten die onder artikel 3.10 vallen.

De beschermde plantensoorten die in de omgeving voorkomen, zijn het Groot spiegelklokje (op 0,5 km afstand in het Martin Luther Kingpark), de Groensteel en de Blaasvaren (beide respectievelijk op 1,5 km afstand tot het plangebied).

Naast soorten die beschermd zijn door de Wet natuurbescherming, zijn ook waarnemingen bekend van de Steenbreekvaren en de Tongvaren. Deze soorten vallen onder het 'Beleid Flora in wording' ter aanvullen op de Gedragscode van Amsterdam, opgesteld door de gemeente Amsterdam [lit. 11]. De groeiplaatsen van deze soorten bevinden zich op de kademuren van de Ringvaart, en zijn ook aanwezig binnen het plangebied.

Van de plantensoorten die op de Rode Lijst staan, zijn op basis van de geraadpleegde bronnen geen soorten aanwezig binnen het plangebied. Wel komen de Franse silene en de Moeraswolfsmelk voor in de omgeving van het plangebied, namelijk in het Martin Luther Kingpark.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van onder de Wnb beschermde plantensoorten in het plangebied, wat voor een belangrijk deel ook te maken heeft met het tijdstip van bezoek. Over het algemeen blijkt wel uit het veldbezoek, dat het plangebied grotendeels niet geschikt is voor de bijzondere soorten die hierboven zijn genoemd, m.u.v. de muurplanten. Alleen heel plaatselijk kan sprake zijn wat meer geschikte groeiomstandigheden, zoals langs de oevers van de Amstel en in bloemrijke gazons.

Op de kademuren langs de Ringvaart zijn exemplaren van de Steenbreekvaren waargenomen. De kademuren bieden een geschikt biotoop voor andere muurplanten, waaronder de onder de Wnb beschermde Groensteel en Blaasvaren en de beleidssoorten Tongvaren en Zwartsteel, en bijvoorbeeld Groot glaskruid.

Langs de Amstel is het noordelijk deel van de oevers in het plangebied begroeid met voedselrijke graslandsoorten. Het is daardoor ten dele een geschikte biotoop voor plantensoorten die in de Gedragscode van Amsterdam staan vermeld, bijvoorbeeld Wilde marjolein en Veldsalie. Dit zijn

soorten die minder voedselrijke omstandigheden prefereren, maar ruigere hoekjes in het plangebied kunnen geschikt zijn voor deze soorten.

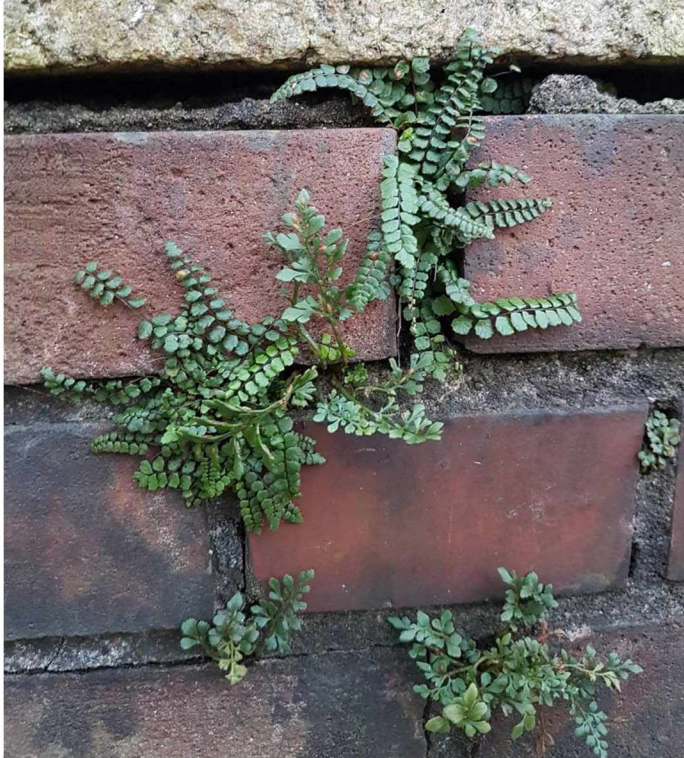

Foto (A&W) Steenbreekvaren en Muurvaren op kademuur bij Ringvaart, december 2020.

5.1.2 Effecten en beoordeling

Uit de brongegevens en het veldbezoek is gebleken dat er geen, onder de Wnb beschermde plantensoorten, aanwezig zijn in het plangebied. Ook zijn er geen Rode lijst soorten gevonden en deze worden ook niet verwacht in het plangebied. Aangezien het plangebied grotendeels bestaat uit verharding, intensief beheerde gazons en voedselrijke bosschages, is de kans op beschermde en bijzondere plantensoorten zeer klein, met uitzondering van de muurplanten. De aanwezige kademuren zijn in potentie geschikt voor onder de Wnb beschermde Groensteel en Blaasvaren. Indien er werkzaamheden aan de kademuren gaan plaatsvinden, dient vooraf te worden onderzocht of er groeiplaatsen van beschermde muurplanten aanwezig zijn.

Muurplanten die onder het 'Beleid Flora in wording' vallen, zoals de soorten Steenbreekvaren, Zwartsteel of Tongvaren, dienen gehandhaafd te worden waar dat bij onderhoud en beheer inpasbaar is.

De plannen veroorzaken geen knelpunten met de Wet natuurbescherming en het 'Beleid Flora in wording', mits de kademuren onaangetast blijven. Indien wel werkzaamheden worden uitgevoerd aan de kademuren, dient te worden onderzocht welke muurvegetatie aanwezig is. Afhankelijk van de resultaten kunnen vervolgstappen nodig zijn (onthefing of werkzaamheden uitvoeren volgens gedragscode).

5.2 Grondgebonden zoogdieren

5.2.1 Gegevens

Bureaustudie

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Aardmuis, Bosmuis, Egel, Konijn, Haas, Vos, Steenmarter en Wezel [lit. 10].

Soorten die erg zeldzaam zijn en die onderdeel uitmaken van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming komen niet voor in de omgeving van het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van, onder de Wnb, beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Overdag zijn de meeste grondgebonden zoogdieren vaak niet actief en daarbij komt dat het grootste gedeelte van het plangebied ongeschikt leefgebied is, vanwege het verkeer en de afwezigheid van schuilmogelijkheden in het bedrijvencomplex.

Deelgebied 'Van der Kun Buurt' is in principe wel geschikt voor algemeen voorkomende soorten zoals Egel, Konijn en muizensoorten zoals de Bosmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis en Aardmuis. Ook het noordelijke deel van de oever langs de Amstel biedt met de ruige bermbegroeiing leefgebied voor algemeen voorkomende muizensoorten en de Egel.

Voor niet-vrijgestelde (Artikel 3.10) marterachtigen zoals Boomarter, Bunzing, Wezel en Hermelijn, biedt het plangebied geen geschikt biotoop. Zo ontbreekt het aan bos/boschages (Boomarter) en een kleinschalig (agrarisch) gevarieerd landschap (Bunzing, Hermelijn, Wezel). Bovendien is het plangebied sterk verstoord als gevolg van de naastliggende spoorlijn, drukke kruispunten, alsook het intensieve gebruik van het bedrijvencomplex. De Steenmarter behoeft wel aandacht, omdat deze soort vaak in gebouwen voorkomt en bekend staat als 'cultuurvolger' [lit.12].

5.2.2 Effecten en beoordeling

Zoogdiersoorten artikel 3.10 (vrijgestelde soorten)

Het voorkomen van algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten (artikel 3.10 Wnb) in het plangebied, zoals verschillende algemeen voorkomende muizensoorten en Egel, is op basis van het aanwezige biotoop niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb in het kader van ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is daarom niet nodig. Wel is een eenmalige melding van het gebruik van deze vrijstelling nodig (meldingsplicht provincie Noord-Holland). Ook is te allen tijde de zorgplicht van kracht. Dit betekent dat bij het uitvoeren van werkzaamheden eventueel aanwezige dieren de gelegenheid krijgen om het plangebied te verlaten.

Ten aanzien van het Konijn, Haas en de Vos geldt dat deze ook op de vrijstellingslijst staan. Gezien het aanwezige biotoop in het plangebied worden er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten in het plangebied verwacht en is er geen knelpunt met de Wet Natuurbescherming.

Zoogdiersoorten artikel 3.10 (niet vrijgestelde soorten)

Het plangebied is ongeschikt voor alle niet vrijgestelde zoogdiersoorten, behalve de Steenmarter. Als de werkzaamheden het slopen van gebouwen betreft, zal op voorhand door een deskundig ecoloog middels een inspectie moeten worden bepaald of het desbetreffende gebouw in potentie leefgebied voor de Steenmarter biedt en wanneer dit het geval is moet worden onderzocht of de soort aanwezig is. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Daarom dient er bij aanwezigheid van de Steenmarter een ontheffing te worden aangevraagd op de Wnb bij het bevoegd gezag. In Figuur 12 is aangegeven in welke gebouwen potentieel rust-/verblijfplaatsen van Steenmarter kunnen bevinden.

De andere grondgebonden zoogdieren onder deze categorie worden niet in het plangebied verwacht en er zijn daarom geen negatieve effecten te verwachten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden. Voor deze soorten is er dan ook geen knelpunt met de Wnb.

5.3 Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Het plangebied kan ten aanzien van deze drie elementen van belang zijn voor vleermuizen.

5.3.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF en de themakaart vleermuizen op maps.amsterdam.nl, komt er een aantal vleermuissoorten voor in het stedelijk gebied van Amsterdam, namelijk de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Gewone grootoorvleermuis, de Laatvlieger, de Rosse vleermuis, de Meervleermuis en de Watervleermuis.

Veldbezoek

Verblijfplaatsen

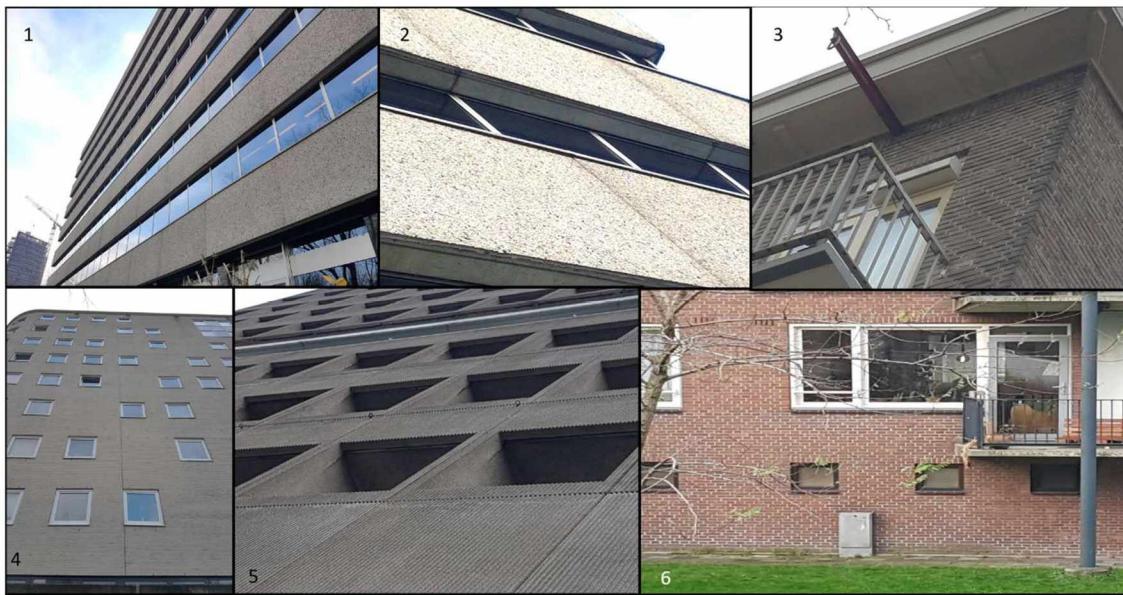
In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. In het plangebied zijn mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen niet uit te sluiten, met name van gebouw bewonende soorten (bv. Gewone- en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis). Tijdens het veldbezoek zijn de gebouwen in het plangebied geïnspecteerd op geschiktheid voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Hierbij is bijvoorbeeld gekeken of er een spouwmuur aanwezig is die ook toegankelijk is (open stootvoegen) of dat er mogelijkheden waren onder daken of achter beplating op de gevels.

In deelgebied 'Van der Kun Buurt' en 'Boulevard met woonflats' zijn in beginsel mogelijkheden voor zomer-, kraam- en baltsverblijfplaatsen van vleermuizen. In deelgebied 'Bedrijvencomplex' zijn de meeste gebouwen niet geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze gebouwen bestaan uit gladde gevels met veel ramen en bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen. Echter, de Tweekleurige vleermuis kan mogelijk gebruik maken van de weerkaatsing van baltsgeluiden tegen de hoge gebouwen en het is daarom niet uit te sluiten dat deze soort een

baltsterritorium of paarverblijfplaats rondom deze gebouwen heeft. Verder is het gebouw van Delta Lloyd (zie Figuur 1 en foto 1 en 2) mogelijk geschikt als (massa)winterverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis.

De meeste bomen in het plangebied zijn te jong, te dun of staan te geïsoleerd om verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen, zoals de Watervleermuis of de Rosse vleermuis te herbergen. Mogelijk kan in een enkele boom een individueel mannetje van bijvoorbeeld Ruige dwergvleermuis een paarverblijfplaats hebben.

Foto's A&W. Gebouwen met potentiële winterverblijfsplaatsen (1 en 2 van het Delta Lloyd gebouw) en zomerverblijfsplaatsen (3 t/m 6 woonwijk Van der Kunbuurt en woonflats langs de Amstel). December 2020.

Foerageergebied

Het plangebied heeft een stedelijk karakter, maar ook komen boomsingels voor zoals in de van der Kunbuurt, daarom kan het plangebied deel uitmaken van het foerageergebied van enkele algemene vleermuissoorten, zoals de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger. De Amstel waar het plangebied aan grenst kan deel uitmaken van het foerageergebied van de Meervleermuis en de Watervleermuis.

Verder is in de omgeving van het plangebied (beter) geschikt foerageergebied aanwezig, bijvoorbeeld in het Frankendaelpark ten oosten, de begraafplaats Nieuwe Ooster ten zuidoosten en park Somerlust ten zuiden van het plangebied.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen lijnvormige landschapselementen in het landschap (zoals bomenrijen, rietkragen en het stratenpatroon), waarlangs zij zich kunnen oriënteren bij verplaatsingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Meervleermuis en Watervleermuis gebruiken vooral vliegroutes die boven oppervlaktewater liggen, de overige soorten maken gebruik van bovengenoemde elementen boven land.

In het plangebied en de directe omgeving daarvan, zijn elementen aanwezig die mogelijk kunnen dienen als (delen van) vliegroutes van vleermuizen. De Amstel die grenst aan de westkant van het plangebied wordt door de Meervleermuis gebruikt als vlieg- migratieroute (zie paragraaf

4.1.1). Dit lijnvormig element kan ook door de Watervleermuis worden gebruikt als vliegroute. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan de Ecologische Structuur van Amsterdam (figuur 7), dit kan tevens dienen als een geschikt element voor vliegroutes. Daarnaast kunnen de bestaande straatpatronen in het plangebied deel uitmaken van vliegroutes van vleermuizen.

5.3.2 Effecten en beoordeling

Verblijfplaatsen

In het plangebied is een deel van de bebouwing in potentie geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen (zie Figuur 12 vlekkenkaart). Indien er aan deze gebouwen werkzaamheden worden uitgevoerd, zoals sloop, renovatie of uitbouw, kunnen de verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast en mogelijk verloren gaan. Hierdoor ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming.

Om vast te stellen hoe de plannen zich verhouden tot de Wet natuurbescherming is vooraf aan de werkzaamheden aanvullend vleermuisonderzoek (conform het vleermuisprotocol 2021) nodig. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat er een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt verstoord of vernietigd, is een ontheffing Wnb nodig en dient het vernietigde verblijf passend te worden gecompenseerd.

Foerageergebied

Het plangebied kan gezien het grotendeels ontbreken van groene delen een beperkte functie hebben als foerageergebied voor vleermuizen. Door de werkzaamheden kan het aanwezige foerageergebied tijdelijk ongeschikt raken. In de (wijdere) omgeving van het gebied zijn echter ruimschoots voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig (bijvoorbeeld rond volkstuinen, parken, begraafplaats). Van een *essentieel* foerageergebied voor vleermuizen is hier daarom geen sprake. Een aantasting of vernietiging van een essentieel foerageergebied als gevolg van de werkzaamheden is niet aan de orde. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionele leefomgeving van in de omgeving mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied gewaarborgd blijft.

Vliegroutes

Binnen het plangebied en in de omgeving ervan, zijn mogelijkheden voor (delen van) vliegroutes van vleermuizen.

Binnen het plangebied is het voorkomen van een essentiële vliegroute voor vleermuizen op voorhand uitgesloten. Een vernietiging van een (essentiële) vleermuisvliegroute als gevolg van het voornemen is daarmee uitgesloten. Wel zijn mogelijk een aantal (essentiële) vliegroutes aanwezig in de omgeving van het plangebied, zoals de Amstel ten westen van het plangebied.

In de (wijde) omgeving kunnen foeragerende en overvliegende vleermuizen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden (uitvoeringsfase) of de nieuwe inrichting (gebruiksfase) zorgen voor geluid, licht of trillingen in het gebied. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door werkzaamheden (uitvoeringsfase) uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Waar verlichting nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt (vleermuisvriendelijk) lichtbeheer. Dit kan door:

- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);

- gebruikt te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel één bepaalde kant (en weg van het foerageergebied/de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

In de gebruiksfase dient verder te worden voorkomen dat voor vleermuizen functionele gebieden (foerageergebieden/vliegroutes) worden verstoord door verlichting en/of geluid. Het is daarom van belang om in het ontwerp rekening te houden met het voorkomen van de licht- en geluidverstrooiing naar de omgeving.

Indien deze maatregelen in acht worden genomen is een verstoring van in de omgeving aanwezig vleermuizen (en een indirecte aantasting/vernietiging van (essentiële) vleermuisfuncties) uitgesloten.

5.4 Vogels

5.4.1 Gegevens

Bureaustudie

Broedvogels algemeen

Volgens verspreidingsgegevens van de afgelopen vijf jaar komen in de ruimere omgeving van het plangebied verschillende algemene vogelsoorten voor, zoals Ekster, Gaai, Zwarte roodstaart en Zwartkop [lit. 10]. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Aantasting van nesten is niet toegestaan.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In het plangebied zijn jaarlijks terugkerende waarnemingen bekend van de Slechtvalk. In 2019 is een territorium van deze soort vastgesteld op het bedrijventerrein van het plangebied.

In het woonblok langs de Amstel zijn nestplaatsen van de Huismus (jaarrond beschermde nesten) waargenomen ter hoogte van Weesperzijde 1100 in 2017 en bij het Amstelplein in 2014 [lit. 3]. Verder zijn in de directe omgeving van het plangebied (100 m ten noorden van de Ringvaart) nest-indicerende waarnemingen bekend van de Gierzwaluw waarvan het nest jaarrond beschermd is. In de omgeving van het plangebied zijn binnen een afstand van 2 km waarnemingen bekend van de Boomvalk, Sperwer en de Buizerd. Het is niet bekend of in de omgeving wordt gebroed door deze soorten. De nesten van de deze soorten zijn ook jaarrond beschermd.

Veldbezoek

Het plangebied vormt als bedrijventerrein tussen een aantal drukke wegen en een spoorlijn, geen optimaal leefgebied voor vogels. Desondanks is het niet uit te sluiten dat algemene broedvogels zich nestelen in de bomen en struiken in en rond de bouwblokken. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen oude nesten van algemene (niet- jaarrond beschermde) vogelsoorten waargenomen. Wel is de stadsduif waargenomen, welke onder het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Amsterdam valt.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Het veldbezoek vond plaats buiten de broedperiode van vogels. Om deze reden is er tijdens het veldbezoek gelet op de potentie voor geschikte nestplaatsen en op resten van oude nesten (zoals van Buizerd of Ekster).

Tijdens het veldbezoek is de Slechtvalk waargenomen op de Mondriaan toren aan het Amstelplein 6-8. De hoge gebouwen op het bedrijventerrein zijn in potentie geschikt als nestlocatie voor de Slechtvalk (zie Figuur 12 vlekkenkaart). Het voorkomen van een jaarrond beschermd nest van deze soort is binnen het bedrijvencomplex dan ook niet zonder meer uit te sluiten.

Er zijn geen oude nesten in bomen aangetroffen die kunnen duiden op nesten van uilen en roofvogels, zoals Buizerd, Sperwer of Havik. Daarbij is de aard van het plangebied te verstoring om deze soorten hier te verwachten. De woningen aan de Weesperzijde in het plangebied bevatten mogelijk geschikte openingen (bv. loszittende dakpannen) voor gebouw bewonende soorten zoals de Huismus (zie Figuur 12 vlekkenkaart).

Nestplaatsen van de Gierzwaluw worden niet verwacht in het plangebied. De daken van de Van der Kunbuurt zijn niet steil genoeg zijn voor de vogel om goed te kunnen aanvliegen. De hoge gebouwen in het bedrijvencomplex bevatten geen openingen en zijn daarmee ongeschikt als nestplaats voor de Gierzwaluw.

5.4.2 Effecten en beoordeling

Effecten op algemene broedvogels

Ondanks de (verstoorde) omgeving, kunnen algemene broedvogels nestplek vinden in de bomen en struiken in en rond het plangebied. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal maart t/m augustus) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe drie mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de

start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

Effecten op jaarrond beschermd nesten

Het voorkomen van jaarrond beschermd nesten van de Slechtvalk in het bedrijvencomplex van het plangebied is, gezien het vastgestelde territorium van de soort in het plangebied en de aanwezigheid van geschikte (hoge) gebouwen, niet op voorhand uit te sluiten. Ook zijn er in potentie geschikte gebouwen voor nestplaatsen van Huismus.

Wanneer de gebouwen waar deze soorten mogelijk nestplaatsen kunnen hebben, worden gesloopt, kunnen eventuele nesten van deze soorten worden aangetast/vernietigd. Dit is een overtreding van de Wnb. Om overtreding te voorkomen is nader onderzoek nodig naar de functie van de gebouwen in deze bouwblokken voor deze soorten. Als uit dit soortgericht onderzoek volgt dat in één van de (te slopen) gebouwen van het bouwblok een nest van een Slechtvalk of Huismus aanwezig is en dit als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast/vernietigd, is voor het voornemen een ontheffing Wnb nodig. Tevens dienen dan gepaste mitigerende maatregelen te worden genomen (bv. sloop van gebouw met nest buiten de broedperiode van de Slechtvalk en Huismus) en dient het betreffend nest passend te worden gecompenseerd.

5.5 Amfibieën

5.5.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 10] zijn in de directe omgeving van het plangebied (zoals langs de Weespertrekvaart en in park Frankendael) in de afgelopen vijf jaar waarnemingen bekend van een aantal algemeen voorkomende beschermd amfibiesoorten, namelijk Bruine kikker, Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Gewone pad. Deze soorten vallen allen onder artikel 3.10 van de Wnb. Zwaar beschermd soorten die onder artikel 3.5 van de Wnb vallen, zijn niet waargenomen in het plangebied en ook niet in de nabije omgeving (< 2 km) ervan.

Veldbezoek

Aan de westkant van het plangebied langs de oevers van de Amstel zijn her en der flauwe taluds aanwezig met een aantal oeverplanten. Hierdoor is het plangebied deels geschikt als leefgebied voor een aantal algemeen voorkomende amfibiesoorten zoals Bruine kikker, Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Gewone pad. De aanwezigheid van overige niet algemeen voorkomende amfibieënsoorten van artikel 3.10 en 3.5 Wnb is uitgesloten aangezien het plangebied geen geschikt leefgebied vormt voor deze soorten.

5.5.2 Effecten en beoordeling

Op basis van het aanwezige biotoop kan het voorkomen van algemeen voorkomende amfibiesoorten zoals Gewone pad, Bruine kikker, Bastaardkikker en Kleine watersalamander niet worden uitgesloten. Voor deze algemeen voorkomende amfibieënsoorten heeft provinciale staten van de provincie Noord-Holland vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming verleend voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag ten aanzien van deze soorten is niet nodig. Wel is een eenmalige melding van het gebruik van deze vrijstelling vereist (meldingsplicht provincie Noord-Holland). Ook geldt steeds de zorgplicht, dat wil zeggen dat aanwezig amfibieën tijdens de werkzaamheden niet opzettelijk mogen worden gedood.

5.6 Reptielen

5.6.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 10] zijn in en nabij het plangebied (< 3 km) geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde reptielsoorten.

Het onderzoeksgebied ligt volledig buiten het verspreidingsgebied van reptielsoorten in Nederland [lit. 15]. Bovendien komen deze soorten meestal voor in zeer specifieke biotopen die geen overeenkomsten hebben met het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen reptielsoorten aangetroffen. De aanwezige biotopen binnen het plangebied (voornamelijk bebouwd, plaatselijk ondiepe watergang en bermstruweel/bomenrijen) komen niet overeen met de biotoopeisen van reptielsoorten. Het plangebied is volledig ongeschikt.

5.6.2 Effecten en beoordeling

Op basis van de afwezigheid van waarnemingen en geschikt biotoop, is het voorkomen van reptielsoorten in en nabij het plangebied uit te sluiten. Negatieve effecten op deze soortgroep als gevolg van het voornemen zijn daarmee op voorhand uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.7 Vissen

5.7.1 Gegevens

Bureaustudie

In het plangebied is geen water aanwezig. Op basis van de NDFF zijn in de wijde omgeving van het plangebied (3 km) geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vissen.

Veldbezoek

In het plangebied is geen water aanwezig. Aan de westzijde en de noordzijde grenst het plangebied aan respectievelijk een rivier, de Amstel en een kanaal, de Ringvaart. Deze waterlichamen worden kunstmatig op peil gehouden en doorgespoeld, waardoor het water ongeschikt is voor beschermde vissensoorten als trekroute, verblijfs- of paaiplaats.

5.7.2 Effecten en beoordeling

De aanwezigheid van onder de Wnb beschermde vissoorten is op basis van de afwezigheid van waarnemingen en geschikt biotoop uitgesloten in het plangebied. Mogelijke externe effecten, zoals bijvoorbeeld geluidstrillingen die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, zullen geen significant effect hebben op beschermde vissensoorten die mogelijk voorkomen in de watergangen direct naast het plangebied. Deze soorten ondervinden los van de werkzaamheden wel of geen effecten van de geluidstrillingen van het stedelijk gebied. Van negatieve effecten van het voornemen op deze soortgroep is daarom geen sprake. Maatregelen in het kader van de Wnb zijn dan ook niet nodig.

5.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

5.8.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF zijn in het plangebied geen waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden. De Grote vos (Artikel 3.10) is op meer dan 2 km van het plangebied waargenomen in het Amstelpark.

Veldbezoek

Het plangebied biedt geschikt biotoop aan een aantal algemeen voorkomende vlinder- en libelsoorten. Aan de boulevard langs de Amstel staat een rij iepen. Deze boomsoort biedt geschikt leefgebied aan de onder de Wnb beschermde iepenpage en Grote vos. Overige onder de Wnb beschermde soorten worden niet verwacht, het plangebied voldoet niet aan de over het algemeen hoge eisen van onder de Wnb beschermde ongewervelden (zoals plantenrijke vennen, kruidenrijke graslanden, grote rivieren, etc.).

5.8.2 Effecten en beoordeling

De aanwezigheid van de Wnb beschermde iepenpage in Amsterdam wordt jaarlijks door onderzoek van de Vlinderstichting vastgesteld. In 2020 is de vlinder niet waargenomen, waardoor de aanwezigheid mag worden uitgesloten. Alleen als er in het jaar van de voorgenomen werkzaamheden uit toekomstig onderzoek [lit. 2] blijkt dat de iepenpage in Amsterdam aanwezig is en de iepen in het plangebied worden gekapt, moet soortenonderzoek uitwijzen of de iepenpage voorkomt in de te kappen bomen. Als de iepenpage voorkomt in de te kappen bomen, moet de kapwerkzaamheden buiten de vliegperiode (juni-juli) plaatsvinden. De Grote vos is niet zoals de iepenpage, volledig afhankelijk van de iep als leefgebied en er zijn genoeg andere boomsoorten in de directe omgeving die de soort als leefgebied gebruikt, waardoor negatieve effecten op de soort ten gevolge van bomenkap niet worden verwacht.

Op basis van bekende waarnemingen en het aanwezige biotoop is het voorkomen van alle andere onder de Wnb beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden binnen het plangebied uit te sluiten. Van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op deze soortengroepen is dan ook geen sprake. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig. Wel geldt steeds de zorgplicht.

6 Risicosoorten en overige aandachtspunten

Op basis van een korte bureaustudie en waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn de risico's ten aanzien van enkele ongewenste invasieve exoten of andere risicosoorten in kaart gebracht. Het is daarmee mogelijk dat invasieve exoten reeds waren afgestorven ten tijde van het veldbezoek en daardoor niet zijn waargenomen.

6.1 Risicosoorten: flora

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van invasieve exoten of andere ongewenste flora soorten. Het gaat om:

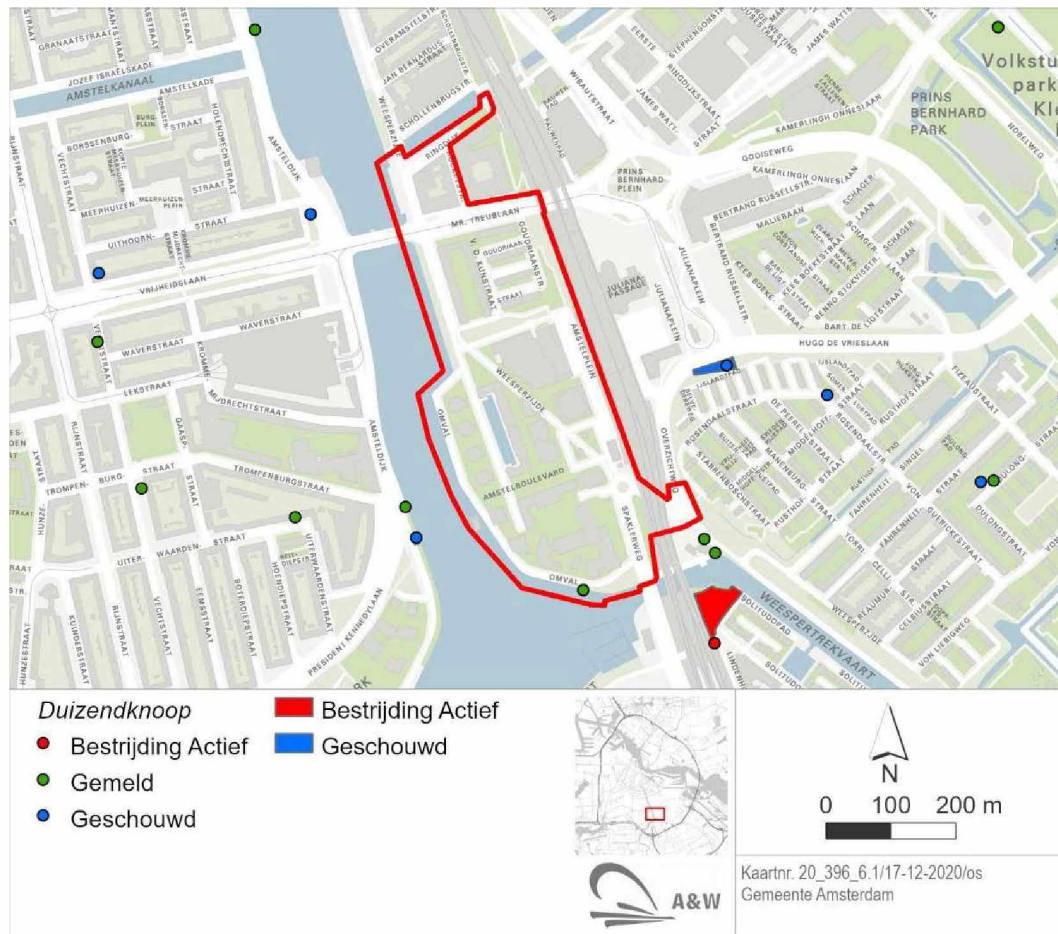
- Aziatische duizendknopen;
- reuzenberenklauw;
- reuzebalsemien;
- uitheemse Guldenroeden (Canadese/late);
- eventueel overige (aquatische) exoten.

6.1.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de gegevens van de gemeente Amsterdam [lit. 3] zijn in en nabij het plangebied Aziatische duizendknopen waargenomen. Aan de zuidkant van het plangebied is een melding van Aziatische duizendknopen gedaan (nr. 1746 de exacte soortnaam is niet bekend), langs het wandel/fietspad (Figuur 8).

Op een aantal locaties dichtbij het plangebied (ca. 100 m, nr. 1292 en 107 Japanse duizendknoop) wordt de soort nog bestreden.

Figuur 8 Locaties van Aziatische duizendknopen en de status van bestrijding.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten of andere ongewenste flora vastgesteld in het plangebied. De melding van 1746 is niet teruggevonden.

6.1.2 Risicobeoordeling

Er is één melding gedaan van een groeilocatie van een Aziatische duizendknoop aan de zuidkant van het plangebied. Aziatische duizendknopen kunnen zich snel uitbreiden en zijn lastig te verwijderen. Het is daarmee aannemelijk dat wanneer in de uitvoeringsfase het plangebied wordt omgevormd tot werkterrein (open grond), de soort zich tot in dit gebied verspreidt. Om verspreiding van Aziatische duizendknoop in het plangebied te voorkomen wordt daarom geadviseerd om de vestiging van deze soort te monitoren, de werkzaamheden (met name de werkzaamheden met grondverzet) uit te voeren met aandacht voor dit risico en waar nodig de soort te bestrijden. Voor een gedetailleerde beschrijving van de aandachtspunten en maatregelen die hierbij komen kijken, wordt verwezen naar het infoblad 'voorkomen verspreiding duizendknoop op nieuwbouwlocaties' van het landelijk protocol 'Omgaan met Aziatische duizendknoop' [lit. 16].

Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van een risico ten aanzien van de groei/verspreiding van overige invasieve exoten (anders dan duizendknopen). Verder maatregelen zijn dan ook niet nodig.

6.2 Risicosoorten: fauna

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van de faunasoorten:

- Stadsduif;
- eikenprocessierups.

6.2.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 10] zijn geen waarnemingen bekend van de Eikenprocessierups in of direct nabij het plangebied. Er staan geen eiken in het plangebied, dus de rups wordt er dan ook niet verwacht. De Stadsduif is wel waargenomen in het plangebied.

Veldbezoek

Op basis van het veldbezoek zijn geen sporen van Eikenprocessierups aangetroffen in de bomen van het plangebied. Wel is het gebied geschikt voor de Stadsduif, die zich kan nestelen in/op de verschillende bedrijfsgebouwen.

6.2.2 Risicobeoordeling

Ten aanzien van risico faunasoorten (stadsduif, eikenprocessierups), dient er rekening mee gehouden te worden dat de Stadsduif kan broeden op de verschillende (te slopen) gebouwen in het plangebied. Gezien deze soort nagenoeg het hele jaar door broedt, kan de aanwezigheid van deze soort een knelpunt vormen voor de uitvoering van de werkzaamheden (Dierenwelzijnsbeleid Amsterdam). Er dient rekening mee gehouden te worden dat de stadsduif kan broeden in het plangebied. Het verdient daarom de aanbeveling om voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin is uitgewerkt hoe met eventuele nesten van deze soort wordt omgegaan. Zo kunnen de gebouwen voorafgaand aan de sloop/renovatie ongeschikt worden gemaakt voor deze dieren (bv. aftimmeren geschikte holten, etc.).

7 Kansen

De voorgenomen herontwikkeling van het plangebied Amsteloever biedt ook kansen voor een opwaardering van de natuurwaarde van het gebied. In dit hoofdstuk worden een aantal voorbeeld maatregelen beschreven die mogelijk in het ontwerpplan kunnen worden ingepast om de ecologische waarde van het gebied te stimuleren.

Voorzien van kasten voor vleermuizen

Uit de quickscan is onder meer gebleken dat het plangebied en de omgeving hiervan potenties heeft voor een aantal vleermuissoorten. Voor deze soortgroep kunnen extra kansen worden gecreëerd door het voorzien van geschikte verblijfplaatsen aan bomen of op/aan de (nieuw)bouw binnen het plangebied.

Voor vleermuizen dient daarbij rekening te worden gehouden met een aantal aandachtspunten, namelijk [lit. 18]:

- kast aan boom: Hang de kast op aan een stevige boom (het liefst op een plaats waar meerdere bomen aanwezig zijn) of aan een gebouw;
- inbouwen van kasten in nieuwe gebouwen: breng de vleermuis kasten aan op de zuidwestzijde van de gevel tussen de vier meter (ondergrens) en de vijftig meter (bovengrens) hoogte (en niet boven ramen);
- plaats de kast met de voorzijde naar het zonlicht, zuid of zuidwest. Vleermuizen zijn echte warmteliefhebbers;
- bouw de kast in aan een rustige zijde van het gebouw, met weinig verstoring (de kasten mogen niet worden verlicht);
- plaats de kast in de luwte;
- zorg voor een vrije aanvliegroete. Geen takken of bladeren voor de invliegopening of direct onder de kast;
- in het ontwerp van de gebouwen bij voorkeur een spouw realiseren met daarbij openingen, zoals open stootvoegen, zodat deze toegankelijk worden voor vleermuizen;
- verblijfplaatsen creëren door ruimte achter gevelbeplating te maken. De onderzijde bij voorkeur ca. 3 cm van de gevel af en de bovenzijde ca 1,5 cm.

Nestkast voor Slechtvalk

Er is een territorium van een Slechtvalk vastgesteld in het plangebied. Het is nog onduidelijk of de soort ook nesten heeft in het plangebied. De soort is een toppredator en heeft daarmee een belangrijke positie in het ecosysteem van de stad. Het is daarom waardevol om te kijken naar kansen om de populatie Slechtvalken in de stad in stand te houden, of te vergroten. Om het plangebied geschikter te maken voor deze soort kan worden geïnvesteerd in de nestgelegenheid. Aangezien het voornemen is om een aantal gebouwen in de hoogte uit te breiden zouden op de nieuwe en bestaande daken nestkasten kunnen worden geplaatst voor de Slechtvalk. Een voorbeeld is de kast op Figuur 9.

Figuur 9 Slechtvalk in nestkast [lit. 17]

Aanplant inheemse (bloeiende) bomen en heesters

In het kader van de herinrichting worden er mogelijk een aantal bomen gekapt en of struiken verwijderd. Bomen dienen achteraf te worden gecompenseerd. Ook wordt in het ontwerpplan wellicht voorzien in de aanplant van een aantal nieuwe bomen(rijen). Bij deze compensatie/aanplant verdient het de aanbeveling om zoveel mogelijk gebruik te maken van inheemse soorten. Inheemse boomsoorten vormen immers de basis van het Nederlandse (bos)ecosysteem. Zij zijn volledig aangepast aan het lokale klimaat, de bodem en de andere componenten van het landschap. Bij de keuze voor deze soorten wordt naar waarschijnlijkheid de biodiversiteit veel hoger dan wanneer je voor een boom/struiksoort kiest die nog geen relatie heeft tot de soorten in het plangebied.

Daarbij kan nog specifiekere worden geselecteerd op soorten die veel nectar en stuifmeel produceren, zoals eenstijlige meidoorn, zomer- en winterlinde, wilde lijsterbes en sporkehout. Deze soorten trekken het jaarrond veel insecten aan en daarmee ook veel insectenetende zangvogels en vleermuizen. Voor de iepenpage, een soort waar in de 'iepenstad' Amsterdam sterk wordt op ingezet, is een afwisseling van iepen en lindes wenselijk. Het spoortalud, wat voor een deel tot de Ecologische structuur behoort, zou zeer geschikt zijn om inheemse bomen en heesters aan te planten. Het huidige spoortalud biedt namelijk weinig leefgebied voor inheemse flora en fauna.

Hotels en stenen voor insecten

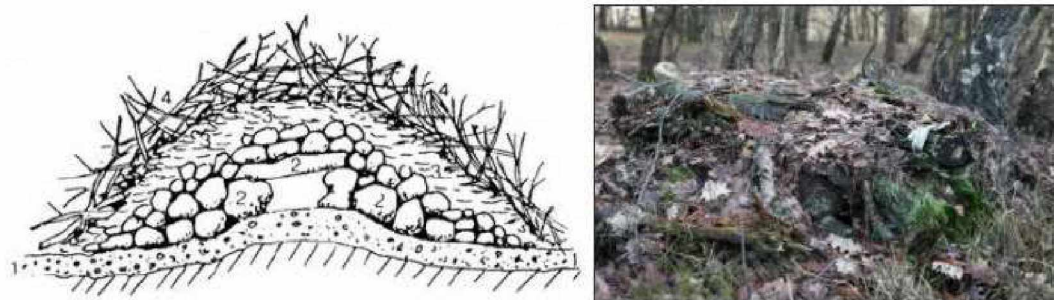
De aanwezige insectenpopulaties kunnen verder worden gestimuleerd door het ophangen of plaatsen van hotels en stenen voor insecten. Inbouwstenen, gestapelde stenen en insectenhôtels dragen bij aan een gezonde wilde bijen en vlinderpopulatie in de stad (Figuur 10). De insectenhôtels worden bij voorkeur geplaatst op plekken beschermd tegen regen en wind. Vlinderkasten en bijenstenen moeten vooral in de zon worden geplaatst. Belangrijk is ook dat de kasten en stenen worden geplaatst in de buurt van nectar- en stuifmeeldragende planten. Een mogelijke locatie voor insectenhôtels is de boulevard langs de Amstel, omdat hier de zon op staat en er een educatieve waarde aan kan worden gekoppeld voor voorbijgangers.

Figuur 10 Impressie van insectenhotel (links), bijenbaksteen (rechtsboven) en vlinderkast (rechtsonder) [bron: lit. 18]

Creëren van rommelhoekjes

In de parkzones en het spoortaalud van het plangebied kunnen op onopvallende plekken, zoals onder de struweelvegetatie, ook 'rommelhoekjes' worden aangelegd. Door het aanbrengen van rommelige hoopjes houtblokken, losse stenen of snoeihout met blad ertussen, ontstaat er geschikt schuilgelegenheid voor een tal van soorten waaronder amfibieën en kleine zoogdieren zoals egel (Figuur 11).

Figuur 11 Impressie van een rommelhoekje als schuilplaats voor kleine zoogdieren of amfibieën [lit. 19]

8 Beoordeling en conclusies

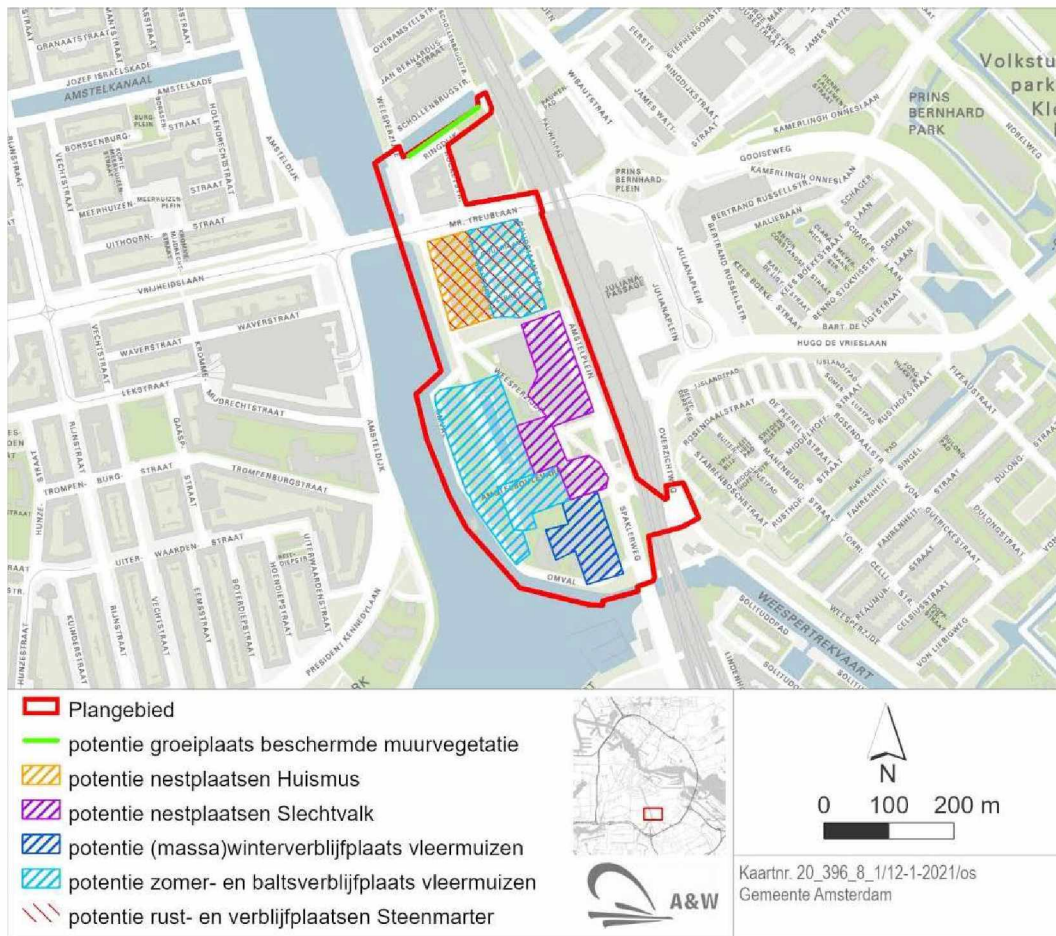
Op basis van de quickscan natuur is vastgesteld dat de voorgenomen werkzaamheden voor de het ontwikkelproject Amsteloever een impact heeft op bepaalde natuurwaarden aanwezig in en rond het gebied. In de voorgaande hoofdstukken is reeds aangegeven hoe hiermee kan worden omgegaan. Voorliggend hoofdstuk geeft een samenvattend overzicht van de conclusies en aanbevolen maatregelen/ eventuele vervolgstappen ten aanzien van beschermde natuurwaarden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen maatregelen/vervolgstappen die voor het gehele plangebied gelden en deze die specifiek zijn gericht op één of enkele bouwblokken.

8.1 Conclusies per bouwblok

In Tabel 1 is per bouwblok van het plangebied aangegeven op welke beschermde natuurwaarden het voornemen mogelijk een impact heeft. In het blauw zijn de natuurwaarden/soortgroepen aangeduid waarvoor maatregelen en/of vervolgstappen gelden. In Figuur 12 zijn deze aandachtspunten tevens aangegeven in de vorm van een 'vlekkenkaart'. Welk maatregelen of vervolgstappen hier gelden, is beschreven in de hiernavolgende paragrafen.

Tabel 1 Overzicht conclusies; per bouwblok en gebied/soortgroep is met een 'x' aangegeven waar mitigerende maatregelen nodig zijn (zie 8.3.1) en met 'xx' aangegeven waarvoor vervolgstappen (en eventueel ook mitigerende maatregelen) nodig zijn (zie 8.3.2).

Natuurwaarde/Bouwblok	Noord	Van der Kunbuurt	Bedrijven complex	Boulevard met woonflats
Natura 2000 - stikstof	xx	xx	xx	xx
NNN				
HGS				
ES	x	x	x	
Flora	x			
Grondgebonden zoogdieren		xx		
Vleermuizen		xx	xx	xx
Vogels	xx	xx	xx	xx
Amfibieën				
Reptielen				
Vissen				
Ongewervelden				
Risico-soorten (flora & fauna)	xx	xx	xx	xx

Figuur 12 Vlekkenkaart: aanduidingen van aandachtspunten/zones in het plangebied.

8.2 Maatregelen en vervolgstappen geldend voor het gehele plangebied

8.2.1 Mitigerende maatregelen

Uitvoeringsfase

In de uitvoeringsfase dient rekening te worden gehouden met volgende mitigerende maatregelen:

- in het ontwerp dient rekening gehouden te worden met het groenoppervlak en de ecologische functie van de Ecologische structuur te handhaven en waar mogelijk te versterken. Er mogen geen barrières ontstaan en de Ecologische structuur mag niet als opslag voor bouw materiaal gebruikt worden;
- als aan kademuren wordt gewerkt, dient er door een deskundig ecooloog worden uitgesloten dat er beschermde muurvegetatie op de kademuren groeit. Behalve beschermde soorten zoals Groensteel en Schubvaren dienen volgens het Beleid Flora in wording [lit. 11] ook de muurplanten Steenbreekvaren, Zwartsteel en Tongvaren waar mogelijk te worden gehandhaafd;
- werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsopgang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari);

- waar verlichting van het plangebied nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt (vleermuisvriendelijk) lichtbeheer;
- verstoring van broedvogels dient te worden voorkomen (werkzaamheden mogen pas plaatsvinden wanneer is vastgesteld dat er in of direct rond het plangebied/bouwblok geen broedende vogels meer aanwezig zijn). Hiertoe zijn drie mogelijkheden:
  - buiten het broedseizoen (globaal maart t/m augustus) werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
  - de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
  - het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.
 Specifiek voor broedende individuen van Stadsduif (risicosoort) is het van belang dat eventueel te slopen gebouwen voorafgaand ongeschikt worden gemaakt voor deze soort;
- werkzaamheden dienen uitgevoerd onder gepaste monitoring om vestiging van de risicosoort Japanse duizendknoop te voorkomen;
- werkzaamheden dienen uitgevoerd met inachtneming van de Zorgplicht (zie onderstaand kader). Hierbij kan gedacht worden aan het zo snel mogelijk uit het gebied verwijderen van takkenbossen van eventuele kapwerkzaamheden en puin van sloop. Dit om te voorkomen dat soorten hier tijdens de uitvoer van de werkzaamheden in gaan zitten en vervolgens bij het verwijderen ervan worden verstoord.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'.

Gebruiksfase

Voor de gebruiksfase dient rekening te worden gehouden met volgende mitigerende maatregelen:

- in het ontwerp rekening houden met het voorkomen van de licht- en geluidverstrooiing naar de omgeving, met name in/naar de voor vleermuizen functionele zones (bv. groenzones, bomenrijen, watergangen).

8.2.2 Vervolgstappen

Op basis van deze quickscan is geconcludeerd dat volgende vervolgstappen en onderzoeken (Tabel 2) nodig zijn:

- een eenmalige melding van het gebruik van de vrijstelling voor het verstoren van onder de Wnb beschermde soorten i.k.v. een ruimtelijk ingreep (meldingsplicht provincie Noord-Holland). Deze melding geldt voor dit project voor algemene, grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Voor het doen van een melding is het formulier beschikbaar op de website van de OD NHN;
- het uitvoeren van een AERIUS-berekening voor zowel de uitvoerings- als de gebruiksfase om inzichtelijk te maken wat het effect van de project-stikstofdepositie is op nabijgelegen Natura 2000 habitattypen. Tijdens de uitvoeringsfase dient de ontwikkelaar per ontwikkeling de stikstof depositie te berekenen op moment dat duidelijk is welke ontwikkeling per bouwplan wordt uitgevoerd;

- een onderzoek naar de functie van de gebouwen in het plangebied voor:
  - vleermuizen aan de hand van een gericht vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol 2021. (met bijzondere aandacht voor de licht- en donkerblauw gearceerde gebouwen in Figuur 12) Bij dit onderzoek wordt ook gekeken naar de geschiktheid van de gebouwen voor de Steenmarter (rood gearceerde gebouwen in Figuur 12);
  - Huismus en Slechtvalk (resp. oranje en paars gearceerde gebouwen in Figuur 12) aan de hand van een gericht onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten conform de 'Handleiding broedvogels' van SOVON;
- het opstellen van een ecologisch werkprotocol (EWP) waarin onder meer maatregelen worden uitgewerkt ten aanzien van beschermde muurplanten, vleermuizen, broedvogels (speciale aandacht risicosoort stadsduif) en Japanse duizendknoop;
- de uitkomsten van het jaarlijkse lepenpage onderzoek in Amsterdam [lit.2] dienen te worden geraadpleegd in het jaar van uitvoer van de werkzaamheden. Als uit het onderzoek blijkt dat de soort is aangetroffen in de stad, dient er door een deskundig ecooloog te worden uitgesloten dat deze vlindersoort wordt verstoord door het eventuele kappen van lepen.

Tabel 2 Overzicht vervolgonderzoeken voor het gehele plangebied

Vervolgonderzoek		Ontheffing/vergunning Wnb nodig?
Onderwerp nader onderzoek	Randvoorwaarden onderzoek (aantal bezoeken, periode, etc.)	
Stikstofdepositie	AERIUS berekening voor uitvoeringsfase per bouwplan en voor de gebruiksfase (niet periode gebonden)	ja, vergunning nodig indien uit de berekening volgt dat het voornemen zorgt voor een stikstofdepositie met een negatief effect op Natura 2000-habitattypen tot gevolg.
Vleermuizen (verblijfplaatsen in gebouwen)	vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol 2021: min. 2 x bezoek in zomer- en kraamperiode (globaal mei - juli) + 2 x bezoek in paar- en zwerm (globaal augustus – september (en oktober – november t.a.v. Tweekleurige vleermuis))	ja, ontheffing nodig indien uit vleermuisonderzoek blijkt dat een verblijfplaats aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast/vernietigd.
Steenmarter	Soortgericht onderzoek naar rust-, verblijfplaatsen, gelijktijdig met vleermuisonderzoek	ja, ontheffing nodig indien uit soortgericht onderzoek blijkt dat een verblijfplaats aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast/vernietigd.
Huisumus	Soortgericht broedvogelonderzoek conform de richtlijnen beschreven in het kader van de Wnb (Netwerk Groene Bureaus): 2 veldbezoeken in de periode 15 april - 15 mei	ja, ontheffing nodig indien uit soortgericht onderzoek blijkt dat een jaarrond beschermd nest aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast/vernietigd.
Slechtvalk	Soortgericht broedvogelonderzoek conform de richtlijnen beschreven in 'handleiding broedvogels' van SOVON: min. 2 veldbezoeken in de periode 1 februari - 30 juni	ja, ontheffing nodig indien uit soortgericht onderzoek blijkt dat een jaarrond beschermd nest aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast/vernietigd.

9 Literatuurlijst

- 1 Gedragscode Flora- en faunawet Gemeente Amsterdam, versie 15, juli 2009, https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/06/Gedragscode%20Amsterdam_0.pdf;
- 2 Vaststellen van de iepenpage langs kades in Amsterdam, De Vlinderstichting;
- 3 Kaartviewer gemeente Amsterdam, <https://maps.amsterdam.nl/>;
- 4 Natura 2000, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. <https://www.natura2000.nl/gebieden/flevoland/markerveer-ijmeer>;
- 5 Aeries Calculator (versie 2019A), <https://www.aeries.nl/nl>;
- 6 European Environment Agency (2019). Natura 2000 End 2019
- 7 Kaartviewer NNN Noord Holland, Natuurbeheerplannen, <https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=nbp>;
- 8 Haarsma, Blokker (2014). Amsterdam als tippelzone voor de meervleermuis. <https://www.batweter.nl/attachments/article/4/>;
- 9 Gemeente Amsterdam (2012). Ecologische visie - Ecologie, biodiversiteit en groene verbindingen in Amsterdam, versie 20 april 2012;
- 10 NDFF-ecogrid;
- 11 Beleid Flora in wording, november 2020, M. Backerra Gemeente Amsterdam
- 12 www.Zoogdierenvereniging.nl;
- 13 www.Vleermuis.net;
- 14 www.Vogelbescherming.nl;
- 15 www.Ravon.nl;
- 16 Faber, J., Penninkhof, J., de Vetten, L., Boosten, M. (2019). Landelijk protocol voorkomen verspreiding duizendknoop, Aequator Groen & Ruimte, Stichting Probos & Geofoxx milieuexpertise, versie 14 oktober 2019.
- 17 Foto nestkast slechtvalk, <http://www.vivarapro.nl/RK-SL-01-Nestkast-Slechtvalk-Oehoe>
- 18 Gemeente Amsterdam (gd). Natuurinclusief bouwen en ontwerpen in twintig ideeën;
- 19 Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep (2012). Verstop- en overwinteringsplekken voor zoogdieren, http://www.zoogdierenwerkgroep.be/zorgen/habitatverbetering/tuinen-en-erven/schuilplekken_geraadpleegd_op_20_augustus_2020;

Bijlage 1 Toetsingskader

In de hiernavolgende paragrafen zijn de relevante delen van het wettelijk kader in relatie tot natuurbescherming opgenomen.

Nationaal natuurbeleid (Wet natuurbescherming)

Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wnb zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wnb vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen met bijbehorende habitattypische soorten als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'Andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'Andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet geveerd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

Bescherming houtopstanden

Indien men bomen wenst te kappen die buiten de bebouwde kom liggen, is de nationale Wet natuurbescherming (Wnb) van toepassing. De Wnb heeft betrekking op houtopstanden bomen of beplanting met een oppervlakte van meer dan 10 are (1000 m²), of meer dan 20 bomen in rijbeplanting (gerekend over het totaal aantal rijen). Hierbij is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen. Indien toch gekapt wordt dient een kapmelding te worden ingediend bij de Provincie. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist, deze staan vermeld in art. 4.1 van de Wet natuurbescherming:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - 1 wegbepantingen;
  - 2 beplantingen langs waterwegen, en
  - 3 eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - 1 ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - 2 bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee m, en
  - 3 zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De Wet natuurbescherming kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Wie (een deel van) een houtopstand velt, moet dit minstens één maand voorafgaand aan de kap melden bij de Provincie en heeft de plicht om hetzelfde areaal te herplanten binnen 3 jaar na het vellen. Provincies kunnen bij verordening bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd.

Provinciaal natuurbeleid (Natuurnetwerk Nederland, NNN)

Natuurnetwerk Noord-Holland

Het Natuurnetwerk Nederland (voormalig ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. Het Noord-Hollandse deel van dit natuurnetwerk (NNN-gebied) heet Natuurnetwerk Noord-Holland.

Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan. De begrenzing van het gebied behorende tot het Natuurnetwerk Noord-Holland is vastgelegd in de kaart van het Natuurbeheerplan Noord-Holland. Aan alle percelen binnen NNN-gebied wordt een natuurbeheertype toegekend. Wanneer geen beheertype is toegekend wijkt het beoogde beheertype sterk af van het huidige gebruik en kan het gewenste beheertype vaak pas na inrichtingsmaatregelen gerealiseerd worden. Als nog niet in detail bepaald is welk beheertype wordt beoogd, kan in de ambitiekaart het beheertype N00.01 (nog om te vormen naar natuur) worden gebruikt.

Ook beschrijft het Natuurbeheerplan verschillende soorten leefgebieden en de soorten die er voorkomen, en de doelen voor elk leefgebied. Voor het leefgebied 'Open grasland' zijn er kwantitatieve doelen voor kritische soorten (grutto, slobbeend, tureluur) en voor niet-kritische soorten (scholekster, kievit, wulp). De weidevogelleefgebieden vormen de leefgebieden voor de kritische soorten zoals de grutto, slobbeend, tureluur (op de [beheertypenkaart deelkaart b A11.01](#)); de scholeksterleefgebieden vormen de leefgebieden van de niet-kritische soorten (op de [beheertypenkaart deelkaart b A11.02](#)). Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks op onderdelen gewijzigd.

Nee -tenzij principe

Het NNN wordt beschermd op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. De begrenzing van de gronden van het natuurnetwerk Noord-Holland zijn te vinden op de NNN-kaart van de provincie: PlanoView Structuurvisie2040 en PRV. Voor deze gronden geldt dat een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het NNN moet getoetst worden of er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Wordt significante aantasting aangetoond, dan is de ontwikkeling niet mogelijk, tenzij er sprake is van:

- ontwikkeling van een groot openbaar belang; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- geen reële andere mogelijkheden; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.

In aanvulling van het vorige wordt vereist dat het bestemmingsplan voldoet aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als beschreven in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a (nieuwe stedelijke ontwikkeling) of artikel 5c (kleinschalige ontwikkeling).

Hier opvolgend moet in het bestemmingsplan worden opgenomen:

- op welke wijze schade aan de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
- hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Gemeentelijk Natuurbeleid

Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool, omdat zij een onmisbare functie vervullen voor groene recreatie, verbetering leefklimaat, waterhuishouding, hittedemping, verbetering luchtkwaliteit, biodiversiteit en voedselproductie. Behoud van cultuurhistorische waarden en een gevarieerd totaal-aanbod aan groen zijn belangrijke aspecten.

Ieder initiatief in de Hoofdgroenstructuur wordt beoordeeld op inpasbaarheid. Uitgangspunt daarbij is behoud van het groene karakter en typologie van het betreffende gebied. De beoordeling of nieuwe functies naar aard, omvang en locatie inpasbaar zijn vindt plaats op basis van de richtlijnen die zijn uitgewerkt per groentype (zie de tabellen op pagina 245 tot en met 248).

Daarvoor geldt globaal het onderstaande:

- *inpasbaar*: kleinschalige bebouwing en verharding die het specifieke groentype ondersteunt en die voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen.
- *niet inpasbaar*: bebouwing en verharding die het specifieke groentype niet ondersteunt of niet voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen:
  - bebouwing en verharding, zoals gebruik voor wonen en werken;
  - infrastructuur (ook bruggen), met name voor auto's, voor zover deze de groenfunctie niet ondersteunt;
  - niet aan groen gerelateerde vrijetijdsvoorzieningen;
  - zendmasten en reclamezuilen;
  - windturbines, met uitzondering van de uitwerkingsgebieden windenergie, waarbij partners uit de metropoolregio zullen worden betrokken;
  - waterberging, als de noodzaak daarvoor is ontstaan door verdichtingen in het omringende stedelijke gebied. Waterbergingsopgaven mogen niet op groengebieden worden afgewenteld;
  - overnachtingsmogelijkheden, op een enkel uitzondering na. Zie criteria per groentype;
  - maximaal enkele procenten van het oppervlak van het gebied mogen bebouwd en/of verhard.

Zie criteria per groentype.

Ecologische structuur gemeente Amsterdam

In de provinciale ecologische structuur (in 2010 vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening) worden gebieden en verbindingszones aangewezen als onderdeel van een ecologisch netwerk. Het doel is om planten en dieren in de verstedelijkte Randstad zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden. Dit kan door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers) en barrières zoals asfaltwegen en andere infrastructuur passeerbaar te maken voor dieren met bijvoorbeeld tunnels. De Amsterdamse ecologische structuur is een uitwerking en aanvulling op en verfijning van het provinciale netwerk. Amsterdam voegt een aantal dwars- en parallelverbindingen toe om het geheel sterker te maken. Bijkomend voordeel is dat de stad zelf ook natuurrijker wordt.

Om de Amsterdamse ecologische structuur goed te laten functioneren, moeten de knelpunten worden aangepakt. De strategie is om knelpunten zoveel mogelijk op te lossen door ze onderdeel te maken van de projectbegroting van grotere ruimtelijke projecten.

Wat betreft het beheer van groengebieden, zijn er twee relevante beleidsuitspraken:

- het beheer van de groenstroken in de ecologische structuur van Amsterdam dient zo natuurvriendelijk mogelijk te zijn, gericht op verscheidenheid aan vegetatie en het bieden van voldoende dekking;
- chemische bestrijdingsmiddelen mogen in de ecologische structuur van Amsterdam niet worden gebruikt.

Bij de beoordeling van de ruimtelijke plannen van een project op de ecologische structuur is het uitgangspunt dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in de Ecologische visie van de gemeente staat omschreven, bijvoorbeeld doordat extra barrières ontstaan [lit. 8].

Voor wijzigingen aan de ecologische structuur is, vergelijkbaar met de Hoofdgroenstructuur, een besluit van de gemeenteraad nodig.

Bijlage 2 Beschrijving en instandhoudingsdoelen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer

Beschrijving (Kenschets)

Het Markermeer ontstond als gevolg van voltooiing van de Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad in 1976. In luwere en ondiepere delen van het Markermeer, zoals de Gouwzee (het deelgebied tussen het eiland Marken en het vasteland van Noord-Holland dat is aangewezen onder de Habitatrictlijn) en de kustzone Muiden zijn kranswierbegroeiingen ontstaan. Momenteel bevat het zuidelijk deel van de Gouwzee de grootste oppervlakte aan kranswiervegetatie met sterkranswier in ons land. De kranswieren vormen in de zomer en de herfst een belangrijke voedselbron voor o.a. krooneenden. Belangrijk broedgebied voor visetende watervogels (visdief). Het Markermeer/IJmeer is van belang voor visetende (fuut, aalscholver, nonnetje, grote zaagbek, dwergmeeuw, zwarte stern), mosseletende (kuifeend, tafeleend, topser) en waterplantenetende (krooneend, meerkoet, tafeleend) watervogels. Voor de soorten van de eerste twee categorieën zijn de omstandigheden in de jaren negentig verslechterd door afname van de driehoekmossel in het Markermeer en afname van de spiering in zowel het IJsselmeer als het Markermeer. Het eerste proces is verbonden aan afname van de voedselrijkdom na de aanleg van de Houtribdijk in combinatie met de hoge sliblast, het tweede proces is mogelijk klimaat gerelateerd. Ondanks afname is vooral het aantal kuifeenden en het aantal nonnetjes nog steeds van internationale en grote nationale betekenis. De betekenis van het gebied voor grote concentraties ruiende watervogels is niet verminderd. De Gouwzee heeft een bijzondere betekenis door het voorkomen van een groot veld sterkranswier, waarop door grote aantallen duikende herbivoren (krooneend, tafeleend, meerkoet) wordt gevoerd.

Instandhoudingsdoelstellingen (IHD)

Habitattypen

Habitattype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3140 - Kranswierwateren		definitief	=	=	A1	4.01,W
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		ontwerp	=	=	C	4.01,W

Habitatrictlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1149 - Kleine modderkruiper	ontwerp	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		4.01,W; 4.03,W
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	B1	

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A017 - Aalscholver	definitief	8000*	=	=	C	
A193 - Visdief	definitief	630	=	=	B1	

Natura 2000-gebied Het Ilperveld, Oostzanerveld, Varkensland en Twiske

Beschrijving (Kenschets)

Het Ilperveld, Oostzanerveld, Varkensland en Twiske vormen tezamen het grootste uitgevende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. In het huidige karakter van het gebied wordt de langdurige invloed van brak water weerspiegeld, die echter in de laatste eeuw sterk verminderd is. De veenterreinen zijn van internationale betekenis vanwege het voorkomen van de prioritaire soort Noordse woelmuis, veenmosbegroeiingen met gewone dophei en een naar verhouding grote oppervlakte aan overgangs- en trilvenen. Daarnaast zijn de gebieden van belang voor voedselrijke, zoomvormende strooiselruigten en de soorten Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Meervleermuis. Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen met veel waterriet en wat overjarig riet (Roerdomp, Bruine kiekendief, Snor, Rietzanger) en broedvogels van natte graslanden (Kemphaan, Watersnip) met kale, hoge, plekken langs oevers (Visdief).

Instandhoudingsdoelstellingen (IHD)

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3140 - Kranswierwateren		definitief	>	=	C	
H4010B - Vochtige heiden	laagveengebied	definitief	>	=	B1	4.09,W
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	definitief	=	=	C	4.13,W
H7140B - Overgangs- en trilvenen	veenmosrietlanden	definitief	>	=	B1	4.09,W
H91D0 - Hoogveenbossen		definitief	=	=	C	4.09,W

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1134 - Bittervoorn	definitief	=	=	=	C	
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	B1	
H1340 - Noordse woelmuis	definitief	=	=	=	B1	4.11,W; 4.12,W; 4.13,W

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A021 - Roerdomp	definitief	17	=	=	B2	4.12,W
A081 - Bruine kiekendief	definitief	15	=	=	C	
A151 - Kemphaan	definitief	20	>	>	C	4.11,W
A153 - Watersnip	definitief	60	>	>	B1	
A193 - Visdief	definitief	180	=	=	C	
A292 - Snor	definitief	50	=	=	C	4.12,W
A295 - Rietzanger	definitief	800	=	=	B1	

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A043 - Grauwe gans	definitief	90	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A050 - Smient	definitief	6400	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	4.11,W
A051 - Krakeend	definitief	200	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A056 - Slobeend	definitief	50	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A125 - Meerkoet	definitief	710	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A156 - Grutto	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=		

Adres

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden

Vestiging Amsterdam
Science Park 400 Matrix II, unit 2.10
1098 XH Amsterdam
Telefoon 0511 47 47 64
info@altwym.nl

www.altwym.nl